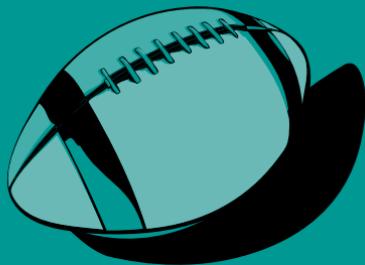

Errugbia Hiztegia

EUSKO JAURLARITZA

HEZKUNTZA, HIZKUNTZA POLITIKA
ETA KULTURA SAILA

GOBIERNO VASCO

DEPARTAMENTO DE EDUCACIÓN
POLÍTICA LINGÜÍSTICA Y CULTURA

Errugbia

HIZTEGIA

HEZKUNTZA, HIZKUNTZA POLITIKA
ETA KULTURA SAILA

DEPARTAMENTO DE EDUCACIÓN,
POLÍTICA LINGÜÍSTICA Y CULTURA

Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia
Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco

Vitoria-Gasteiz, 2015

Lan honen bibliografia-erregistroa Eusko Jaurlaritzaren
Bibliotekak sarearen katalogoa aurki daiteke:

<http://www.bibliotekak.euskadi.eus/WebOpac>

Argitaraldia:	I.a, 2015eko urria
Ale-kopurua:	1.500 ale
© argitaraldi honena:	Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorra
Argitaratzalea:	Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco Donostia-San Sebastián, I - 01010 Vitoria-Gasteiz
Internet:	http://www.euskara.euskadi.eus/euskalterm
Azala:	Concetta Probanza
Inprimaketa:	Gráficas Irudi S.L.
ISBN:	978-84-457-3386-8
Lege gordailua:	VI 772-2015

HITZAURREA

Euskararen Aholku Batzordearen Terminologia Batzordeak onartutako hiztegia duzu hau. Hortaz, Batzordeak gomendatu egiten du hiztegi honetako terminologia erabiltzea.

Izan ere, Terminologia Batzordeari dagokio, besteak beste, terminologia-alorrean dauden lehentasunak finkatzea, lan-proposamenak egitea, terminologia-lanerako irizpideak ezartzeara, termino lehiakideen arteko lehentasunak jartza ponderazio-markak finkatuz, eta terminoen erabilera onestea eta gomendatzea. Terminologia Batzordeak urteko jarduketa-planetan jasotzen ditu horiek guztiak.

Hiztegi hau, Terminologia Batzordeak onartutako gainerako hiztegiak bezala, EUSKALTERM Euskal Terminologia Banku Publikoa (www.euskara.euskadi.eus/euskalterm) dago integratuta.

EUSKALTERM erabilera publikoko bankua da, Eusko Jaurlaritzak bideratu eta sustatu nahi duen terminologiaren produkzioaren, kudeaketaren eta hedapenaren muina. Banku hori metodologia eta irizpide jakin batzuen arabera eguneratu eta elikatzen da, betiere Terminologia Batzordeak onartutako jarduketa-planei jarraituz. Beraz, EUSKALTERM Terminologia Banku Publikoa

etengabe elikatzen eta zabaltzen ari gara Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzatik IVAPekin lankidetzan, euskal terminologiaren normalizazioari eta zabalkundeari ekin eta eusteko.

Garaiaren arabera, gizartea aldatzen den neurrian, hizkuntzak ere aldatzen dira, bizirik badaude, behar beriei erantzuteko. Ondorioz, hizkuntza baten modernizatzearen eta eguneratzearen prozesua ez da inoiz amaitzen. Horregatik, hizkuntzaren altxor lexikoa eta terminologikoa etengabe elikatu behar dira, hizkuntza bera normalizatzeko, batetik, eta erabiltzaileen premiei erantzuteko, bestetik.

Honakoa, hiztegiak jorratzen duen eremuko erabiltzaileen oinarrizko premiak asetzeko baliagarri izatea nahi genuke, baita gure hizkuntzaren normalizazioaren eta eguneratzearren bidean urrats garrantzitsua izatea ere. Hiztegi hau eta honekin batera argitaratzen ditugun guztiak eguneroko jardunean erabiltzera animatzen zaituztegu, euskaldunok hizkuntza gero eta aberatsagoa izan dezagun.

Vitoria-Gasteiz, 2015eko martxoaren 17a

PATXI BAZTARRIKA GALPASORO
Hizkuntza Politikarako sailburuordea

HIZTEGIARI BURUZKO ARGIBIDEAK

Hiztegi hau UZEI Terminologia eta Lexikografia Zentroak egin du EUSKALTERM Terminologia Banku Publikoa (www.euskara.euskadi.net/euskalterm) eguneratzeko eta elikatzeko entitate horrek Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzarekin (HPS) izenpetutako kontratuaren barruan. Kontratua HPSk eta IVAPek finantzatu dute, bi erakunde horiek sinatutako hitzarmenaren bidez.

EUSKALTERM Terminologia Banku Publikoa da Terminologia Batzordeak¹ finkatutako terminologia-lana zabaltzeko ardatza. Aldi berean esan behar da Terminologia Batzordeak onartutako jarduketa-planen barruan ezarritako lehentasunen arabera eguneratzzen dela Terminologia Banku Publikoa. Euskararen Aholku Batzordeko Terminologia-batzorde atal bereziak euskarazko terminologia-lanerako finkatu zuen metodologiari jarraituta, hiztegi hau, lehenengo, hizkuntzalariez eta eremuko aditurez osatutako batzorde teknikoak aztertu eta landu zuen, Terminologia Batzordeari behin betiko proposamena luzatzeko. Normalizazio-prozesuaren azken urratsa Terminologia Batzordeak onartzea izan da. Beraz, hemen duzue eremu honetako terminologiaren erabiltzaileei **Terminologia Batzordeak gomendatzen dien terminología**.

1 176/2007 DEKRETUA, urriaren 16koa, Euskararen Aholku Batzordeari buruzkoa.

Hiztegian erabilitako ponderazio-markak:

- (4) Termino normalizatua / gomendatua
- (3) Termino onartua (baina ez lehenetsia, beste bat gomendatzen delako)

Hiztegian erabilitako laburzapenak:

eu euskara

es español

fr français

en English

Sin. sinonimoa

Ik. ikus

NORMALIZAZIOA

BATZORDE TEKNIKOA

Aratz Gallastegi (Errugbi-entrenatzailea)

Jon Ander Gorospe (EITB)

Jabier Agirre (UZEI)

Koordinatzailea: **Nerea Laskibar Etxebarria**

(Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza)

TERMINOLOGIA BATZORDEA

Patxi Baztarrika Galparsoro, Hizkuntza Politikarako sailburuordea, batzorde-ataleko lehendakaria

Eneko Oregi Goñi, IVAPeko zuzendariordea, batzorde-ataleko lehendakariordea

Jorge Giménez Bech, EABko eta batzorde-ataleko idazkaria

Araceli Díaz de Lezana Fernández de Gamarra, Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzako ordezkaria

Maite Imaz Leunda, IVAPeko ordezkaria

Andoni Sagarna Izagirre, Euskaltzaindiaren ordezkaria

Iker Etxebeste Zubizarreta, Unibertsitate Zerbitzuetarako Euskal Ikastetxeko (UZEI) ordezkaria

Xabier Alberdi Larizgoitia, Euskal Herriko Unibertsitateko Euskara Institutuko ordezkaria

Ibon Olaziregi Salaberria, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailaren Euskara Zerbitzuaren ordezkaria

Mertxe Olaizola Maiz, aditua

Joseba Erkizia Itoitz, aditua

Asier Larrinaga Larrazabal, aditua

Miel Loinaz Beristain, aditua

Alberto Atxabal Rada, aditua

Alfontso Mujika Etxeberria, aditua

UZEI-REN LANKIDE IZAN DIREN ADITUAK

Eneritz Zabaleta. Berria

Iñaki Laskurain. Euskadiko Errugbi Federakundea

Iñigo Goñi. Diario Vasco

Koldo Alduntzin. Kirol-esataria

EREMU-ZUHAITZA

1 Instalazioak

- Zelaia (jokalekua)
- Materiala

2 Pertsonala

- Kirolariak
- Pertsonal ofiziala (epaileak)
- Pertsonal teknikoa eta laguntzailea

3 Ekipamendua

- Janzkerak
- Errugbian aritzeko babesak eta osagarriak

4 Partida

- Partidaren martxa (puntuazioa)
- Taktikak eta joko-ekintzak
- Arbitrajea (faltak, arau-haustea)

5 Organizazioa

AURKIBIDEA

Bokabularioa sailka

1. Instalazioak	14
2. Pertsonala.....	19
3. Ekipamendua.....	26
4. Partida	28
5. Organizazioa	54
Euskarazko aurkibidea	57
Gaztelaniazko aurkibidea	65
Frantsesezko aurkibidea	73
Ingelesezko aurkibidea	81
Erreferentzia bibliografikoak.....	89

BOKABULARIOA SAILKA

I. INSTALAZIOAK

I

10 metroko marra (4)

Erdiko marrarekiko paralelo eta 10 metroko distantziara dauden bi marra etenetako bakoitza.

es línea de 10 metros

fr ligne des 10 mètres

en 10-metre line

2

15 metroko marra (4)

Alboko marrekiko paralelo eta 15 metroko distantziara dauden bi marra etenetako bakoitza.

es línea de 15 metros

fr ligne des 15 mètres

en 15-metre line

3

22 metroko bandera (4)

Alboko bi marren eta 22 metroko bi marren ebaketa-puntuatik 2 metroko distantziara dauden alboko lau zutoinetako banderetako bakoitza.

es banderín de 22 metros

fr drapeau des 22 mètres

en 22-metre flag

4

22 metroko eremu (4)

Mutur banatan 22 metroko marrak eta entsegu-marrak eta saihetsan alboko marrek mugatzent dituzten bi area edo zonetako bakoitza.

es zona de 22 metros

fr zone des 22 mètres

en 22-metre area; 22-metre zone

5

22 metroko marra (4)

Sin. hogeita biko marra (4); 22ko marra (4)

Entsegu-marrarekiko paralelo eta 22 metroko distantziara dauden bi marra jarraituetako bakoitza.

es línea de 22 metros

fr ligne des 22 mètres

en 22-metre line

22ko marra

Ik. 22 metroko marra

3/4eko lerro

Ik. hiru laurdenekoen lerro

6

5 metroko marra (4)

Sin. bosteko marra (4); 5eko marra (4) Alboko marratik 5 metroko distantziara eta harekiko paralelo dauden bi marra etenetako bakoitza. Baite entsegu-marratik 5 metroko distantziara eta harekiko paralelo dauden bi marra etenetako bakoitza ere.

es línea de 5 metros

fr ligne des 5 mètres

en 5-metre line

5eko marra

Ik. 5 metroko marra

7

alboko epailearen bandera (4)

Alboko epaileak jokoan gertatzen diren zenbait ekintza adierazteko baliatzen duen bandera.

es banderín del juez de lateral

fr drapeau du juge de touche

en touch judge's flag

8**alboko marra (4)**

Joko-eremuaren zabalera mugatzen duten bi marra jarraituetako bakoitza.
es línea de lateral; línea de touche;
 línea de touch
fr ligne de touche
en touchline

9**alboko zutoin (4)**

Joko-eremuan dauden hamalau zutoin bertikaletako bakoitza, goiko muturrean bandera batez hornitua.

es poste lateral
fr poteau de touche
en post

10**aldagela (4)**

Jokalariek eta arbitro-taldeak partidaren aurretik eta baita partidaren ondotik ere janzteko eta eranzteko erabiltzen duten lekua, espresuki horretarako egokitua

es vestuario
fr vestiaire
en dressing room; changing-room

11**baloi hilaren bandera (4)**

Entsegu-eremu bietako alboko marren eta baloi hilaren bi marren ebaketa-puntuetan kokatuak dauden alboko lau zutoinetako banderetako bakoitza.

es banderín de balón muerto
fr drapeau de ballon mort
en dead ball flag

12**baloi hilaren marra (4)**

Joko-eremuaren luzera mugatzen duten bi marra jarraituetako bakoitza. Baloi hilaren marrek eta alboko marrek eratzén dute entsegu-eremuaren kanpoko muga.

es línea de balón muerto
fr ligne de ballon mort
en dead ball line

bosteko marra

Ik. 5 metroko marra

13**entsegu-eremu (4)**

12 metrotik 22 metrora bitarteko luzera duen eremu laukizuzena, joko-eremuaren mutur bakoitzean hagen atzetik kokatua dagoena. Entsegu-marrak (marra bera eta zutoinak barne hartuz), entsegu-eremuko alboko marrek eta baloi hilaren marrak (marra bera kanpoan geratzen da) mugatzen dute. Talde batek aurkarien entsegu-eremuan egiten ditu bere entseguak, eta entsegu baliogabetuak, berriz, bere entsegu-eremu propioan.

es zona de marca; zona de ensayo
fr en-but
en field goal; in-goal; in-goal area

14**entsegu-eremuko alboko****marra (4)**

Entsegu-eremuaren zabalera mugatzen duten bi lerro jarraituetako bakoitza.

es línea de lateral de marca
fr ligne de touche de but
en touch-in-goal line

15

entsegu-marra (4)

Zelaiaren luzera mugatzen duten bi marra jarraituetako bakoitza. Entsegu-marrek eratzen dute zelaiaren eta zelaiaz kanpo geratzen den joko-eremuaaren arteko muga.

es línea de ensayo; línea de marca

fr ligne de but

en goal line; tryline

16

erdiko marra (4)

Sin. zelai-erdiko marra (4)

Joko-eremua bi zati berdinaten zatitzen duen marra, entsegu-marrekiko paraleloa.

es línea de centro; línea de medio campo

fr ligne du milieu

en halfway line

17

errugbiko baloi (4)

Airez puztutako ganbera batek eta larruzko edo antzeko material sintetikozko lau ataleko estalki batek osatzen duten gorputz obalatua, errugbian aritzeko erabilia; 28-30 cm-ko luzera, 74-77 cm-ko luzetarako perimetroa, 58-62 cm-ko zabalera-perimetroa eta 410-460 g bitarteko pisua ditu.

es balón de rugby

fr balle de rugby; ballon de rugby; ovale

en rugby ball

18

hagak (4)

Entsegu-marraren erdi-erdian kokatuak dauden H formako bi egituretako bakoitza, bi zutoin bertikalek eta zeharkako langa batek osatua. Entsegu baten osteko gauzatze-saioan baloia H horren goiko partetik pasatuz, bi puntu lortzen dira, eta hiru puntu, berriz, baloia zigor-kolpe batean edo drop baten ostean pasatzen bada.

es palos; postes de gol

fr poteaux; poteaux de but

en goal posts

19

hiru laurdenekoen lerro (4)

Sin. 3/4eko lerro (4)

Aurrelariak ez diren jokalariek, alegia fase estatikoetan parte hartzen ez dutenek, osatutako lerroa.

es línea de 3/4; línea de tres cuartos

fr ligne de trois-quarts

en three-quarter line

hogeita biko marra

Ik. 22 metroko marra

20

izkinako zutoin (4)

Alboko bi marren eta bi entsegu-marren nahiz baloi hilaren bi marren arteko ebaketa-puntuetan kokatuak dauden alboko zortzi zutoinetako bakoitza. Zutoin horiek entsegu-eremu bakoitzaren mugak adierazten dituzte.

es poste de esquina

fr poteau de coin

en corner post

21**joko-eremu (4)**

Errugbian aritzeko eremua, luzetara baloi hilaren marrek eta zeharka alboko marrek eta entsegu-eremuko alboko marrek mugatzen dutena. Joko-eremuak zelaia eta bi entsegu-eremuak hartzen ditu barnean.

es área de juego

fr aire de jeu

en playing area

22**langa (4)**

Hagetako bi zutio bertikalak 3 metroko altueran bata bestearekin lotzen dituen barra horizontala, 5,6 metroko luzera duena.

es barra transversal

fr barre transversale

en crossbar

23**markagailu (4)**

Plaka edo pantaila moduko tresna, gaur egun elektronikoa izan ohi dena gehienetan. Bertan adierazten dira taldeen nahiz jokalarien izenak, partida bitartean lortzen diren emaitzak, eta baita bestelako hainbat informazio osagarri ere; esate baterako, gertatzenten diren ordezpen edo aldaketak, emaitza, joko-denbora, etab.

es marcador

fr tableau d'affichage

en scoreboard

24**marra (4)**

Zelaian zuriz pintatutako arrastoak, jokalekua hainbat eremutan zatitzeko egiten dena. Zelaiko marrak izan daitezke jarraituak (entsegu-marrak edo alboko marrak, esaterako) eta baita etenak ere (10 metrokoa nahiz 15 metrokoa, adibidez).

es línea

fr ligne

en line

25**tee (4)**

Zigor-kolpeak eta entsegu-gauzatzeak jaurtitzean baloia behar bezala kokatzeko baliatzen den plastikozko euskarri biribila. Garai batean erabili ohi ziren hondarrezko tontorrak edo orpoarekin zelaiko zoruan egindako zuloak erabat ordeztu ditu gaur egun.

es tee

fr tee

en tee

26**txililitu (4)**

Soinu edo hots zolia eta jarraitua ateratzen duen tresna akustikoa, epaileak jokoak dirauen bitartean gertaturiko arau-haustea, kolpe frankoak eta abar adierazteko erabili ohi duena.

es pito; silbato

fr sifflet

en whistle

27**zelai (4)**

Entsegu-marren eta alboko marren artean mugatzen den joko-eremuaren zatia. Errugbiko zelai batzen gehieneko neurria 144 x 70 metro da.

es campo de juego; terreno de juego

fr champ de jeu; terrain de jeu

en field of play; ground

28

zelai-erdi (4)

Erdiko marrak joko-eremua zatitzen
duen bi erdietako bakoitza.

es campo; medio campo

fr camp; demi-camp; moitié du
terrain

29

zelai-erdiko bandera (4)

Zelaitik kanpo erdiko marraren albo
banatan dauden bi zutonetako
bakoitzean dagoen bandera.

es banderín de centro; banderín de
medio campo

fr drapeau du milieu

en halfway flag

zelai-erdiko marra

Ik. erdiko marra

2. PERTSONALA

aitzineko

Ik. aurrelari

30

alboko epaile (4)

Alboko marra banatan (edo, transformazio-saio batean, hagetako alboko zutoin bakoitzaren atzean), kokatuak dauden lagunzaileetako bakoitzar; arbitroari jokoa zuzentzen laguntzen diote.

es juez de lateral; juez de línea

fr juge de touche

en touch judge

31

arbitro (4)

Sin. epaile (3)

Partida bat zuzendu, edo/eta haren iraupena kontrolatu eta jokoaren arauak interpretatu eta betearazteaz arduratzan den pertsona.

es árbitro

fr arbitre

en referee

32

atzelari (4)

Sin. gibeleko (4)

Jokalaririk atzeratuena, aurkariek zangoz jotako ostikoak berreskuratzearz arduratzan dena; sarritan, bere taldearen erasoko jokaldietan ere tartekatzen da, kopuru-nagusitasuna lortzeko. Atzelariak 15 zenbakia darama.

es zaguero

fr arrière

en fullback

33

aurkako talde (4)

Sin. kontrako talde (4)

Partida batean beste talde baten kontra aritzen den taldea.

es adversario; contrario;

contrincante; rival

fr adversaire; opposant; partenaire;

rival

en contestant; opponent; rival

34

aurkari (4)

Beste talde baten kontra aritzen den taldea edo talde horretako jokalaria.

es adversario; contendiente;

contrario; oponente; rival

fr adverse; opposant; rival

en opponent

35

aurrelari (4)

Sin. aitzineko (4)

Uztartzea osatzen duten zortzi jokalarietako bakoitza. Hiru lerrotan antolatu ohi dira: bi harroin eta orpokatzaile bat lehenengo lerroan, bigarren lerroko bi jokalari bigarren lerroan, eta hirugarren lerroko bi hegaleko eta erdiko bat hirugarren lerroan. Konkistako faseetan (uztartze geldo, dortoka nahiz lerrokatzetan) multzo trinko baten moduan aritzen dira aurrelariak, eta 1etik 8ra bitarteko zenbakiak daramatzate.

es delantero

fr avant

en forward

36

aurrelari-multzo (4)

Talde bateko aurrelarien edo aitzinekoen multzoa.

es paquete

fr paquet

en pack

aztalkari

Ik. orpokatzaile

37

baloi-hartzaile (4)

Eskas, sake, ostiko eta paseetan baloia ongi hartu eta kontrolatzen duen jokalaria.

es receptor del balón

fr preneur de balle; réceptionneur

bideo bidezko arbitraje

Ik. bideo-arbitraje

38

bideo-arbitraje (4)

Sin. bideo bidezko arbitraje (3)

Bideo-irudien laguntzaz egiten den arbitrajea. Goi-mailako partidetan, agian entsegu bat ekarriko lukeen joko-ekintza bati buruzko zalantzak dituenean, bideo-arbitrajea eska dezake epaileak. Kasu horietan, epaile nagusiaz eta alboko epaileez bestelako laugarren epaile batek joko-ekintza kamera geldoan ikusi, eta bere erabakia jakinarazten dio partidako epaile nagusiarri.

es arbitraje vídeo

fr arbitrage vidéo

en video refereeing

39

bideo-epaile (4)

Sin. telebista-epaile (4)

Epaile laguntzailea; argi ez dauden jokaldi edo ekintzetan epaile nagusiarri erabakia hartzen laguntzen dio, irudiak erreproduzitzeo tresneria baliatuz.

es juez de televisión

fr juge-vidéo

en television judge; TMO; television match official; video referee

bigarren erdi

Ik. bigarren erdiko

40

bigarren erdiko (4)

Sin. bigarren erdi (3)

Lehenengo erdikoaren eta hiru laurdeneko hegalaren artean kokatzen den hiru laurdeneko jokalaria. Bigarren erdikoak 13 zenbakia darama.

es centro exterior; segundo centro

fr deuxième centre

en outside back; outside centre

bigarren lerro

Ik. bigarren lerroko

41

bigarren lerroko (4)

Sin. bigarren lerro (3)

Uztartze geldo bateko bigarren lerroko bi jokalarietako bakoitza. Bigarren lerroko jokalariek 4 eta 5 zenbakiek daramatzte.

es segunda línea

fr deuxième ligne

en lock; middle row; second line forward; second row

42**defendatzaile (4)**

Baloiaaren jabetzarik ez duen jokalaria edo taldea, aurkariak bere entsegu-eremura hurbil ez daitezen saiatzen dena.

es defensa; defensor

fr défenseur

en defender

43**entrenatzaile (4)**

Entrenamenduak planifikatu eta zuzentzeaz gain taldearen hamabostekoa eta ordezkoen zerrenda izendatu eta partidan zehar taldearen zuzendaritzaz arduratzen den kirol-teknikaria.

es entrenador

fr entraîneur

en coach

44**entsegu-eremuko epaile (4)**

Zazpiko errugbian entsegu-eremu banatan kokatuak egon ohi diren bi laguntzaileetako bakoitza, eremu horietan gerta daitezkeen ekintzak kontrolatu eta transformazio-saioetan gauzatzea baliozkoa izan den ala ez epaile nagusiari adierazten diona. Gaur egun aurrerapen teknologikoei esker, bideo-epaileak har ditzake funtziotako batzuk.

es juez de la zona de marca; juez de marca

fr juge d'en but

en in-goal judge

epaile

Ik. arbitro

45**erasotzaile (4)**

Baloiaaren jabetza duen jokalaria edo taldea, aurkarien entsegu-eremura hurbiltzeko asmoz jokaldi batiketan diona.

es atacante

fr attaquant

en attacker; attacking

erdi

Ik. erdiko

46**erdiko (4)**

Sin. erdi (3)

Hiru laurdeneko lerroaren erdian, joko-zabaltzailearen eta hegalekoaren artean kokatzen diren bi jokalarietako bakoitza. Erdikoek 12 eta 13 zenbakia daramatzate.

es centro

fr centre

en centre; second-five-eighth

47**errugbilari (4)**

Errugbian jokatzen duen kiroalaria. Zelaian duten posizioaren arabera, aurrelariak, uztartze-erdilaria, joko-zabaltzaileak, hiru laurdenekoak eta atzelariak izan daitezke.

es jugador de rugby

fr joueur de rugby

en rugby player

48**eskuineko harroin (4)**

Orpokatzailearen eskuin-alboan kokatua dagoen harroina. Eskuin-harroinak 3 zenbakia darama.

es pilier derecho

fr pilier droit

en tight head

49

ezkerreko harroin (4)

Orpokatzailearen ezker-alboan kokatua dagoen harroina. Ezker-harroinak 1 zenbakia darama.

es pilier izquierdo

fr pilier gauche

en loose head

gibeleko

Ik. atzelari

giltza

Ik. hirugarren lerroko erdiko

50

harroin (4)

Lehenengo lerroaren mutur banatan kokatutako jokalarietako bakoitzak; 1 eta 3 zenbakiak daramatzate. Uztartze batean, harroinak orpokatzaileari heltzen dio beso batekin eta beste besoarekin bere aurrean kokatua dagoen kontrako harroinaren sorbaldari, oinak lurraren gainean ondo finkatuak edukiz eta burua aurkako taldeko orpokatzailearen eta harroinaren sorbaldean artean jarriaz.

es pilier; pilar

fr pilier

en prop

hegal

Ik. hegaleko

51

hegaleko (4)

Sin. hegal (3)

Hiru laurdenekoen lerroaren mutur banatan kokatuta hegaletatik aritzen diren bi jokalarietako bakoitzak; 11 eta 14 zenbakiak daramatzate.

es ala

fr ailier

en winger

hiru laurden

Ik. hiru laurdeneko

52

hiru laurdeneko (4)

Sin. hiru laurden (3)

Uztartze-erdilariaren eta joko-zabaltzailearen atzetik kokatu ohi diren lau jokalarietatik bakoitzak. Kontrako taldearen entsegu-eremura iristea eta balioa joko-zabaltzaileengandik jasotzeaz arduratzen dira, edota, aukariaiak erasoan ari badira, haiei bidea ixteaz. Hiru laurdenekoak dira lehenengo erdikoa, bigarren erdikoa, hiru laurdeneko eskuin-hegal eta hiru laurdeneko ezker-hegal.

es tres cuartos

fr trois-quarts

en back division; three-quarter

53

hiru laurdeneko

eskuin-hegal (4)

Erasoko lerroaren eskuinaldean kokatzen den hiru laurdenekoak, lehenengo erdikoaren eta bigarren erdikoaren erasoari zelaiaren eskuin-albotik jarraitzen diona. Hiru laurdeneko eskuin-hegalak 14 zenbakia darama.

es tres cuartos ala derecha

fr ailier droit; trois-quarts aile droit

en right winger; three-quarter right wing

54**hiru laurdeneko****ezker-hegal (4)**

Erasoko lerroaren ezkerraldean kokatzen den hiru laurdenekoa, lehenengo erdikoaren eta bigarren erdikoaren eraosari zelaiaaren ezker-albotik jarraitzen diona. Hiru laurdeneko ezker-hegalak 11 zenbakia darama.

- es** tres cuartos ala izquierda
- fr** ailier gauche; trois-quarts aile gauche
- en** left winger; three-quarter left wing

hirugarren lerro

Ik. hirugarren lerroko

55**hirugarren lerroko (4)**

Sin. hirugarren lerro (3)

Uztartze geldo bateko hirugarren lerroko hiru jokalarietako bakoitza. Hirugarren lerroko hegalak (eskuina nahiz ezkerra) eta hirugarren lerroko erdikoa edo giltza dira hirugarren lerroko jokalariak.

- es** tercera línea
- fr** troisième ligne
- en** back row; back three; third line forward

hirugarren lerroko erdi

Ik. hirugarren lerroko erdiko

56**hirugarren lerroko erdiko (4)**

Sin. giltza (4); hirugarren lerroko erdi (3) Erdian edo atzean kokatua dagoen hirugarren lerroko jokalaria, uztartze geldoa ixten duena. Hirugarren lerroko erdiak 8 zenbakia darama.

- es** tercera centro; tercera llave; cierre
- fr** troisième centre; troisième ligne centre
- en** number 8; number 8 forward

57**hirugarren lerroko eskuin (4)**

Eskuin-hegalean kokatua dagoen hirugarren lerroko jokalaria. Hirugarren lerroko eskuin-hegalak 7 zenbakia darama.

- es** tercera ala derecha
- fr** avant droit; avant-aile droit
- en** openside flanker; right flanker

58**hirugarren lerroko ezker (4)**

Ezker-hegalean kokatua dagoen hirugarren lerroko jokalaria. Hirugarren lerroko ezker-hegalak 6 zenbakia darama.

- es** tercera ala izquierda
- fr** avant gauche; avant-aile gauche
- en** blindside flanker; left flanker

59**hirugarren lerroko hegal (4)**

Hegaletan kokatuak dauden hirugarren lerroko bi jokalarietatik bakoitza, hau da, hirugarren lerroko ezkerra edo hirugarren lerroko eskuina.

- es** tercera ala; flanker
- fr** avant-aile; troisième ligne aile
- en** flanker; outside player

60**jaurtitzaire (4)**

Sin. ostikolari (4)

Talde baten defentsako lanean baloiak eskasera urrunteko eta eraosoan zigorkolpeak, entsegu-gauzatzek eta dropak saiatzeko ardura duen jokalaria.

- es** chutador; pateador; lanzador; kicker
- fr** botteur; buteur
- en** kicker

61

jauzilarri (4)

Eskas batean, bere jauzi propioa edo taldekeideen altxatzea baliatuz harroinak jaurtitako baloia hartzan duen jokalaria. Normalean, lerrokatzeko 2., 4. eta 6. posizioetan kokatu ohi diren bigarren nahiz hirugarren lerrokoak izaten dira.

es saltador

fr sauteur

en jumper

joko-zabaltzaile

Ik. zabaltzaile

62

kapitain (4)

Taldearen ordezkarri-lanak egiten dituen jokalaria; hark du arbitroekin hitz egiteko ahalmena, partida hasi aurreko zozketan parte hartzeko ardura eta, arbitroak zigorra adierazteko txilibitua jotzen duenean, dauden aukeren artean hautatzekoa (baloiak eskasera urruntzea edo zigor-kolpea saiatzea, esaterako).

es capitán

fr capitaine

en captain

kontrako talde

Ik. aurkako talde

lehen erdi

Ik. lehen erdiko

63

lehen erdiko (4)

Sin. lehen erdi (3)

Zabaltzailearen jarraian kokatzen den hiru laurdeneko jokalaria. Lehen erdikoak 12 zenbakia darama.

es centro interior; primer centro

fr premier centre

en inside back; inside centre

lehen lerro

Ik. lehen lerroko

64

lehen lerroko (4)

Sin. lehen lerro (3)

Uztartze geldo bateko lehenengo lerroko hiru jokalarietako bakoitzak. Bi harroinak eta orpokatzailea dira lehen lerrokoak.

es primera línea

fr première ligne

en front line forward; front row

65

ordezko (4)

es suplente

fr remplaçant

en reserve; substitute

66

orpokatzaile (4)

Sin. aztalkari (3)

Uztartzean, lehenengo lerroaren erdian, bi harroinen artean, kokatzen den jokalaria, orpokatzeaz arduratzan dena. Orpokatzaileak 2 zenbakia darama.

es talonador

fr talonneur

en hooker

ostikolari

Ik. jaurtitzaire

67

plakatzaile (4)

Aurkaria plakatzen duen jokalaria.

es placador

fr plaqueur

en tackler

68

talde (4)

es equipo

fr équipe

en team

69**taldekide (4)**

Talde bera osatzen duten jokalarietako bakoitzak

es compañero de equipo

fr coéquipier

en teammate

telebista-epaile

Ik. bideo-epaile

70**uztartze-erdilari (4)**

Aurrelarien atzean kokatu ohi den jokalaria; uztartzean baloia sartzeaz, jokalari-lerroen arteko jokoa lotzeaz eta biltze edo taldekatzeren bat gertatu ondoren aurrelariak aitzinarazteaz arduratzentz da. Uztartze-erdilariak 9 zenbakia darama.

es medio de melé

fr demi de mélée

en scrum half

71**zabaltzaile (4)**

Sin. joko-zabaltzaile (4)

Aurrelarien atzean kokatu ohi den jokalaria; baloia uztartze-erdilariarenengandik, alboko sake batetik edo biltze batetik jaso ondoren, jokalari-lerroen arteko jokoa lotzeaz eta taldea aurrerarazteaz arduratzentz da. Zabaltzaileak 10 zenbakia darama.

es medio de apertura

fr demi d'ouverture; ouvreur

en fly-half; half back; outside half; stand-off half

3. EKIPAMENDUA

72

aho-babes (4)

Sin. hortz-babesgarri (4)

es protector bucal

fr protège-dents

en gum-shield; mouthguards

73

barrabil-babes (4)

Sin. esekitzia (3)

es suspensorio

fr suspensoir

en jock-strap

74

belarri-babes (4)

Uztartzeetan belarriak babesteko asmoz errugbilari batzuek erabili ohi duten babeseko pieza berezia.

es orejeras

fr serre-tête; protège-oreilles

en scrum cap

75

bota (4)

es bota

fr botte; chaussure

en boot; shoe

buru-babes

Ik. kasko

76

ekipamendu (4)

Partida jokatu bitartean jokalariaik gainean daraman guztia: elastikoa edo kamiseta, galtzamotzak, galtzerdiak, bota takodunak, eta baita slip bat ere batzueta. Ekipamendua osatzeko, hainbat babes-pieza erabiltzen dituzte sarritan jokalariek, hala nola kaskoa, zango-babesak, hortzetako babesgarriak nahiz belarri-babesak.

es equipamiento

fr équipement

en equipment

77

elastiko (4)

Sin. kamiseta (4)

Errugbilariaren gorputz-enborra estaltzen duen janzkia, mahuka luzekoa nahiz mahuka motzekoa, atzoko aldean jokalariaik identifikatzeko moduko zenbakia bat daramana.

es camiseta

fr maillot

en jersey; shirt

esekitziale

Ik. barrabil-babes

78

galtzamotzak (4)

Sin. prakamotzak (4)

es pantalón corto

fr culotte; short

en shorts

79

galtzerdi (4)

es media

fr bas; chaussette

en stocking; rugby sock

hortz-babesgarri

Ik. aho-babes

80**janzkera (4)****es** indumentaria**fr** tenue; habillement**en** clothes; clothing; dress**kamiseta**

Ik. elastiko

81**kasko (4)**

Sin. buru-babes (4)

es casco**fr** casque de rugby**en** rugby headgear**prakamotzak**

Ik. galtzamotzak

82**tako (4)**

Jokalariaren botaren zolan muntatuak dauden kautxu edo aluminiozko pieza biribil eta lauetako bakoitzak; oinetakoak jokalekuak duen atxikidura gehitzeko jartzen dira.

es taco**fr** crampon**en** stud**83****zango-babes (4)**

Babeseko pieza, plastiko gogorrekoa, zangoaren aurreko aldea estali eta babesten duena; errugbilariak galtzerdien azpitik eraman ohi du, hasi botatik eta belaunaren hasieraraino.

es espinillera**fr** jambière; protège-tibia**en** shin guard; shin pad

4. PARTIDA

84

“mark” eskatu (4)

Sin. “mark” oihukatu (3)

es pedir marca

fr crier “marque”

en calling a mark

“mark” oihukatu

Ik. “mark” eskatu

85

22 metroko sake (4)

Sin. hogeita biko sake (4); 22 metroko sake-ostiko (4)

Defentsan ari den taldeak 22 metroko marraren atzetik egiten duen punpalasterreko ostikoa; aurrez bere entsegu-eremuan baloia pausatu duelako edo baloi hila gertatua delako egiten da, baloia berriz jokoan jartzeko.

es saque de 22 metros; saque de 22

fr renvoi des 22 mètres; renvoi aux vingt-deux

22 metroko sake-ostiko

Ik. 22 metroko sake

86

3-2-3 eraketa (4)

Sin. 3-2-3 formazio (4)

Jokalariek uztartze geldoan hartzen duten posizioa adierazten duen eskema.

es formación de 3-2-3

fr position à 3-2-3

en 3-2-3 formation

3-2-3 formazio

Ik. 3-2-3 eraketa

87

3-4-1 eraketa (4)

Sin. 3-4-1 formazio (4)

Jokalariek uztartze geldoan hartzen duten posizioa adierazten duen eskema.

es formación de 3-4-1

fr position à 3-4-1

en 3-4-1 formation

3-4-1 formazio

Ik. 3-4-1 eraketa

88

5 metroko uztartze (4)

Epaileak entsegu-marratik 5 metrora dagoen marra etenaren mailan agintzen duen uztartze geldoa; defentsan ari den taldeak bere entsegu-eremu propioan lurrean baloia pausatzeagatik, aurreratua nahiz bestelako faltaren bat egiteagatik agintzen du.

es melé a 5 metros

fr mélée à 5 mètres

en 5-metre scrummage; five-metre scrum

abant

Ik. aurreratu

89

abantaila (4)

Sin. abantaila-lege (4)

Falta batean, arbitroari jokoa ez eteteko aukera ematen dion legea, falta egin ez duen taldeak baloia berreskuratu eta/edo jokoan jarraitzenko modua dagoenean aplikatzen dena. Falta jaso duen jokalariak edo haren taldeak baloia kontrolatzen jarraitzen dutenean aplikatzen da, edo baloia jokatzeko eta erasoari ekiteko egoera onean daudenean. Jokoari ahalik eta jarraitutasunik handiena ematea da abantailaren helburua, arau-haustea direla-eta gerta daitezkeen etenaldien kopurua murrizteko.

es ventaja; ley de la ventaja

fr avantage; règle de l'avantage

en advantage; advantage law

abantaila-lega

Ik. abantaila

90

abantaila-lerro (4)

Joko-eremuko irudizko lerroa, entsegu-marrekiko paralelo trazatua, une jakin batean baloia dagoen lekutik pasatuz bi taldeak banatzen dituena.

es línea de ventaja

fr ligne d'avantage

en advantage line; gain line

91

adierazi (4)

Jokoa bitartean, edo jokoari ekiteko, epaileak ahotsaren, txilibituan edo keinuen bitartez jakinarazi.

es señalar

fr signaler

en signal; indicate

airetiko gelditu

Ik. mark

92

airetiko ostiko (4)

Sin. boleako ostiko (3)

Eskuetatik edo besoetatik erortzen utzi ondoren baloiak lurra ukitu baino lehen hari emandako ostikoa.

es patada de volea

fr coup de pied de volée

en punt

aitzin-pase

Ik. aurrera-pase

aitzinatu

Ik. aurrera egin

93

albo-ardatz (4)

Entsegu-marrekiko paraleloa den ardatza. Ardatza horretan mugitzean, baloia albo batetik bestera eramatzen da.

es eje lateral

fr axe latéral

en lateral axis

94

alboko sake (4)

Sin. touche (3)

Aurreko jokaldian baloiak edo baloia daraman jokalariak alboko marra edo haratago dagoen lurra ukitu ostean alboko marraren atzean kokatua dagoen jaurtitzaile batek egiten duen sakea; baloia zuzen-zuzen talde bakoitzeko gutxienez bi jokalariz osatutako bi lerro paraleloren erdira eskuarekin botatzean datza. Sakean jaurtitako baloiak 5 metroko marra gainditu behar du.

es saque de lateral

fr touche; lancer en touche; remise en jeu

en line-out; line-out throw

95

alboko sake bizkor (4)

Baloia jabetza duen taldeak azkarazkar, lerrokatzea osa dadin itxaron gabe, egindako alboko sakea. Dena den, baldintza batzuk bete behar dira sakea arauzkoa izan dadin: joko-eremutik intendako baloi bera erabiltzea, baloia jaurtiketa egingo duen jokalariak beste inork ez ukitzea eta lerrokatzea osatzentz ez hastea. Sake bizkorrean baloia jaurtitzalearen entsegu-eremurantz zeiharka bota daiteke, baina alboko marratik bost metrora dagoen marra gaindituz, betiere.

- es** puesta en juego rápida; saque rápido
fr remise en jeu rapide; touche rapidement jouée
en quick throw-in

96

albora ostikatu (4)

Sin. eskasera urrundu (4); touchera urrundi (3) Aukariek egiten duten presioaren eraginpean edo zigor-kolpe baten ondorioz, alboko marrantz ostikatu.

- es** patear a touche
fr dégager en touche
en kick into touch

97

alborako ostiko (4)

Sin. eskaserako ostiko (4); toucherako ostiko (3)

- es** patada a touche
fr coup de pied à touche
en kick into touch

98

alborako zuzeneko ostiko (4)

Sin. eskaserako zuzeneko ostiko (4); toucherako zuzeneko ostiko (3)

- es** patada directa a touche
fr coup de pied en touche direct
en kick directly into touch

99

albotik irtete (4)

Sin. eskas (4); touche (3) Baloia edo baloia daraman jokalariak alboko marra ukitu edo zeharkatzean gertatzen den egoera, jokoak aldi baterako etetea dakarrena.

- es** touche; lateral; salida a lateral
fr sortie en touche
en touch

100

aldaketa (4)

Sin. ordezpen (3) Partida bitartean jokalari bat kendu eta, haren ordez, beste bat ateratzea.

- es** cambio; sustitución
fr changement; remplacement
en change; substitution

101

alde ireki (4)

Finkapen-puntu bat (uztartze geldo bat edo baita taldekatze bat ere) gertatu ondoren, alboko marrarekiko bi aldeetatik zabalena.

- es** lado abierto
fr côté ouvert; grand côté
en openside

102

alde itxi (4)

Finkapen-puntu bat (uztartze geldo bat edo baita taldekatze bat ere) gertatu ondoren, alboko marrarekiko bi aldeetatik estuena.

- es** lado cerrado
fr côté fermé; petit côté
en blindside

aldi baterako kanporatze

Ik. denbora baterako egozpen

103

altxatze (4)

Eskas batean edo ostikoz egindako sake batean taldekide bat airean jasotzeko ekintza; baloia errazago har dezan jasotzen da horrela.

es ascensor

fr ascenseur

en lifting

antijoko

Ik. joko zikin

arau-hauste

Ik. falta

104

ardatz bertikal (4)

Zelai edo zorutik gorantz doan ardatza. Ardatz horretan mugitzean, jokalariak eraman gabe egiten du aurrera baloiak, goitiko baloien kasuan, adibidez.

es eje vertical

fr axe vertical

en vertical axis

105

arraseko ostiko (4)

Sin. behetiko ostiko (3)

Baloiai zelai gainean arraseko ibilbidea egin dezan (belarra edo soropila ukituz) ematen zaion ostikoa. Baloiai punpa edo bote irregulares egin ditzakeenez, defendatzeko aski zaila gertatzen da.

es patada rasa; puntapié raso

fr coup de pied rasant

en grubber kick; low kick

106

artezketa (4)

Sin. zuzenketa (3)

Albotiko erasoarekin jarraitu ordez zuzenean zuloa bilatzen duen zabaltzailearen edo erdikoaren ekintza.

es rectificación

fr redressement

107

atxiki (4)

Lurrean dagoen jokalariak baloia arauaren kontra gorde.

es retener

fr retenir

en keep; retain

108

atxikipen (4)

Jokalari plakatuak erori ondoren baloiai eusten badio gertatzen den falta.

es retención

fr tenu

109

aurkaria finkatu (4)

Baloia daraman jokalariak aurkaria(k) erakarri, defendatu gabe dagoen taldeka bati jarraian baloia pasatzeko aukera izateko. Aurkaria ondo finkatua dagoela esaten da, plakatuz edo oratuz libre dagoen erasotzailea defendatzera heltszen ez denean.

es fijar al adversario

fr fixer l'adversaire

en fix an opponent

110

aurrera egin (4)

Sin. aitzinatu (4)

Talde batek abantaila-lerroa aurkarien entsegu-eremurantz eraman.

es avanzar

fr avancer

en advance

111

aurrera-pase (4)

Sin. aitzin-pase (4)

Aurrerago kokatua dagoen taldeka bati eskuz egindako pasea.

es pase adelantado

fr passe en avant

en forward pass; throw-forward

112

aurreratu (iz.) (4)

Sin. abant (3)

Erasoan ari den jokalariari baloia aurrerantz erortzen zaionean gertatzen den falta. Aurreratua uztartze geldo batekin zigortzen da, baloia aurkariei emanez.

es adelantado; avant

fr en-avant

en knock-on

113

baloi bizi (4)

Epaileak jokoa eteten ez duen bitartean joko-eremuan jokatzeko moduan dagoen baloia.

es balón vivo

fr ballon vivant

en live ball

114

baloi hil (4)

Jokatzeko moduan ez dagoen baloia; joko-eremutik irten delako edo epaileak jokoa eten egin duelako egon daiteke horrela.

es balón muerto

fr ballon mort

en dead ball

115

baloi-eramaile (4)

Baloia daraman jokalaria.

es portador del balón

fr porteur du ballon

en ball carrier

116

baloi eduki (4)

Sin. baloiaren jabe izan (3)

es estar en posesión del balón

fr être en possession du ballon

en be in possession of the ball

117

baloi erabiltze (4)

es manejo de balón

fr maniement du ballon

en ball handling

118

baloi eraman (4)

es llevar el balón

fr porter le ballon

en carry the ball

baloi eskuratu

Ik. baloia irabazi

119

baloi hartu (4)

es recibir el balón

fr recevoir le ballon

en receive the ball

120

baloi irabazi (4)

Sin. baloia eskuratu (3)

Uztartzean edo eskasean baloiaren jabe egin.

es ganar el balón

fr gagner la balle

en winning the ball

121

baloi jo (4)

es golpear el balón

fr frapper le ballon

en knock the ball

122

baloia kokatu (4)

Jokalari batek baloia lurrean jarri, ondoren ostikoz jotszeko. Jauritzeko posiziorik egokienean kokatzeko, jokalariak lurrean bere oinarekin zulo txiki bat eginez mantent dezake baloia zuzen, harea edo lurrarekin edo euskarri batetik finkatuz edo taldekeren bati eskuarekin eutsi diezaiola eskatuz.

es colocar el balón
fr placer le ballon
en place the ball

123

baloia lurretik jaso (4)

es recoger el balón
fr ramasser la balle
en pick up the ball

124

baloia pausatu (4)

Jokalari batek entsegu-eremuan eskuarekin edo gorputz-enborrarekin baloiazu zoruan kontra presioa egin. **es** posar el balón
fr aplatir le ballon
en press the ball; grounding the ball

125

baloia uztartzean sartu (4)

es introducir el balón en la melé;
 meter el balón en la melé
fr rentrer le ballon
en roll the ball into the scrum; feed the scrum

baloia jabe izan

Ik. baloia eduki

126

barneraldi (4)

Jokalari batek baloia kontrolatua duela kontrako entsegu-eremurantz egindako aurreraldia edo erasoa, aurkaren markaketak eta defentsa-lana hausten dituena.

es internada
fr percée
en break

batu

Ik. elkartu

behetiko ostiko

Ik. arraseko ostiko

127

berdinketa (4)

Bi taldeek emaitza edo puntu-kopuru bera lortzen dutenean gertatzen den egoera.

es empate
fr match nul
en drawn match

128

bigarren lerro (4)

Uztartze bateko jokalari-lerroa; jokalari horien aurrean kokatuak dauden aurreneko lerroko jokalariei heldu eta bata bestearen ondoan kokatuak dauden bi aurrelariak osatzen dute. Ezkerreko jokalariak 4 zenbakia darama; eskuinekoak, aldi, 5 zenbakia. Bigarren lerroak eratzen du uztartze geldo baten muina.

es segunda línea
fr deuxième ligne
en middle row; second line forward;
 second row

129

bigarren zati (4)

Berrogei minutu irauten duen joko-denboraldia, atsedenaldiaren ondotik jokatu ohi dena.

es segundo tiempo; segunda parte

fr seconde mi-temps; seconde période

en second half

130

bikoiztu (4)

Sin. doblatu (3)

Pasea jasotzen duen jokalariaren taldeakide batek baloia jasotzen duen jokalariari lagundu.

es redoblar

fr redoubler

en loop

131

biltze (4)

Sin. taldekatze (4)

Baloia jokoan dagoela baloiaren inguruan modu espontaneoan elkarri helduta dauden bi taldeetako jokalariz osatutako multzoa. Uztartze irekia eta uztartze laxoa taldekatzeak dira.

es agrupamiento

fr regroupement

en grouping

132

bira-erdi (4)

Eragozpen-taktika: baloia daraman jokalariak bera markatzeaz arduratzenten den aurkariari bizkarra eman, eta baloia bere lasterketa-ibilbidea gurutzatzenten duen taldeakide bati pasatzen dio.

es media vuelta; rulo

fr demi-tour

boleako ostiko

Ik. airetiko ostiko

133

borrokarik gabeko

uztartze (4)

Sin. bultzatu gabeko uztartze (3)

Lehiatzeko asmorik gabe eratzen den uztartzea. Partida lehiatzen ari diren taldeetako bat, segurtasun-arrazoia direla medio, ez bada gai uztartzeko lehenengo lerroan hiru jokalari trebatu lerrokatzeko (hainbat titular nahiz ordezko kanporatuak izan direlako edo lesionatuak daudelako), uztartzeak egin bai baina ez dira lehiatzen. Horrek esan nahi du ez dagoela inolako bultzadarik, eta sartzen duen taldeak berreskuratu eta aterako duela baloia beti.

es melé no disputada; melé simulada

fr mélée non contestée; mêlée non disputée; mêlée simulée

en uncontested scrum

bote

Ik. punpa

bote-lasterreko ostiko

Ik. drop

134

bultza egin (4)

Sin. bultzatu (3)

Uztartze geldo bat, uztartze laxo bat edo uztartze ireki bat aitzinarazi, aurkako taldea bere entsegu-eremu propiorantz atzera egitera behartuz bide batez.

es empujar

fr pousser; enfoncer

en push

135

bultzada (4)

Talde bakoitzeko zortzi aitzinekoen oldarraldi bateratu gogorra; uztartze geldoan egiten da, elkarren aurka borrokatzu bere orpokatzailarei baloia berreskuratu eta irabazten laguntzeko.

es empuje

fr poussée

en push

136

bultzaldi (4)

es fase de empuje

fr phase de poussée

bultzatu

Ik. bultza egin

bultzatu gabeko uztartze

Ik. borrokarik gabeko uztartze

137

defendatu (4)

Sin. zaindu (3)

Jokalari edo talde batek ekintza batiekin, kontrako taldeak punturik lor ez dezan.

es defenderse

fr se défendre

en defend oneself

138

defentsa-lerro (4)

Sin. zaintza-lerro (3)

Joko-eremuko irudizko lerroa, konkistako fase batean edo joko bilduan parte hartzen ez duten jokalarietatik pasatzen dena.

es línea de defensa

fr ligne défensive

en back line; defence line

139

defentsako bonus-puntu (4)

Sin. defentsako puntu gehigarri (4)

Partida bat zazpi punturen edo gutxiagoren aldearekin galtzeagatik sailkapenean lortzen den puntu gehigarria.

es punto de bonus defensivo

fr point de bonus défensif

en bonus point for losing by 7 points

defentsako gortina

Ik. defentsako hesi

140

defentsako hesi (4)

Sin. defentsako gortina (4)

Baloirik ez duen taldeko jokalariek osatzen duten lerroa, erasotzaileak aurrera ez egiteko eratzen dena. Ondo antolatutako talde batek defentsako bigarren eta are hirugarren hesi bat ere eduki dezake, aurrenekoa saihestuko luketen aurkariak harrapatzeko.

es cortina defensiva

fr rideau défensif

defentsako puntu gehigarri

Ik. defentsako bonus-puntu

141

denbora baterako egozpen (4)

Sin. aldi baterako kanporatze (4)

es expulsión temporal

fr exclusion temporaire

en sin bin

142

denbora-galtze (4)

Baloia jokoan jartzeko unea behin eta berriro atzeratuz partida nahita luzatzean datzan falta, kasurik gehienetan aldeko emaitzari eusteko asmoz egiten dena.

es pérdida de tiempo

fr perte de temps

en waste of time

doblatu

Ik. bikoitzu

dortoka

Ik. uztartze laxo

143

driblatu (4)

es driblar

fr dribbler

en dribble

144

driblin (4)

Jokalari batek, baloiarekin aurrera egiten duen bitartean eta baloiaren kontrola inola ere galdu gabe, aurkarien erasoari ihes egiteko ekintza.

es dribbling

fr dribble; cadrage

en dribble; swerve

145

drop (4)

Sin. bote-lasterreko ostiko (4); punpalasterreko ostiko (4)

Baloia eskuetatik askatu ondoren lurrean punpa egin bezain laster zangoz ostikatzeko ekintza. Gisa horretako ostikoak baliatzen dira zenbait sake egiteko (22 metroko sakea, esate baterako) edo baloia jokoan dagoeanean, baloia hagen artean pasatuz gero baita puntuak lortzeko ere.

es drop; patada de bote pronto

fr drop; coup de pied de demivolée

en drop; drop goal; drop kick

146

efektu (4)

Baloia eskuarekin edo oinarekin harrarazten zaion mugimendu birakari berezia.

es efecto

fr effet

en spin

147

egotzi (4)

Sin. kanporatu (4)

es expulsar

fr expulser

en send off

egozpen

Ik. kanporatze

148

elkarri heldu (4)

Uztartze geldo batean talde bakotzeko lehen lerroko jokalariek elkar ukitu, burua eta sorbaldak aldaken mailan edo horien gainetik dituztela, besoetatik helduta eta bizkarrauk aurkarien ukitzen dituztela, arbitroak adierazten dueanean.

es entrar en contacto

fr entrer en contact

en engage

149

elkartu (4)

Sin. batu (3)

Jokalari bat, nahita, uztartze geldo, uztartze ireki edo laxo baten parte izatera bildu.

es unirse

fr joindre

en joint

150

entsegu (4)

Aurkarien entsegu-eremuan baloia lurrean pausatzea. Entsegu batek bost puntu balio ditu, eta hagetarako jaurtiketa bat egiteko aukera ematen dio entsegua egin duen taldeko edozein jokalarirri.

es ensayo; marca

fr essai; marque

en try

151

entsegu baliogabe (4)

Norberaren entsegu-eremuan baloia lurrean pausatzea. Entsegu horrek ez du baliorik, eta, ondorioz, ez du eraginik izaten markagailuan. Entsegu baliogabe baten ondotik, jokoa 22 metroko sakeostiko batekin edo uztartze geldo batekin berrabiatzen da.

es anulado

fr touché en but

en touch-down

entsegu-gauzatze

Ik. transformazio

152

entsegu-marratik albora**irteite (4)**

Baloia edo baita baloia daraman jokalariak ere entsegu-eremuko alboko marra ukitu edo hura gurutzatzea.

es lateral de marca

fr touche de but

en touch-in-goal

153

entsegu-puntutik pasatzen**den lerro (4)**

Entsegua egin den lekutik pasatzen den irudizko lerroa, alboko marrekiko paraleloa.

es linea que pasa por el punto de ensayo

fr ligne passant par la marque

154

eragozte (4)

Jokalari bat aurkari baten aurrean jartzea, aurkariari eta jokaldiari traba egiteko.

es obstrucción

fr obstruction

en obstruction

155

eraso (ad.) (4)

es atacar

fr attaquer

en attack

156

eraso (iz.) (4)

es ataque

fr attaque

en attack

157

eraso-lerro (4)

Joko-eremuko irudizko lerroa, konkistako faseetan zein finkatzepuntuetan baloia duen taldean parte hartzen ez duten jokalariet osatzen dutena.

es línea de ataque

fr ligne d'attaque

en attack line

158

eraso-ostiko (4)

es patada de ataque

fr coup de pied d'attaque

159

erasoaldi (4)

es fase de ataque

fr phase d'attaque

en attack phase

160

erasoko bonus-puntu (4)

Sin. erasoko puntu gehigarri (4)

Partida batean lau entsegu edo gehiago egiteagatik sailkapenean lortzen den puntu gehigarria.

es punto de bonus ofensivo

fr point de bonus offensif

en bonus point for scoring 4 tries

erasoko puntu gehigarri

Ik. erasoko bonus-puntu

161

erdiko sake (4)

Punpa-lasterreko ostiko baten bidez zelai-erdian baloia jokoan jartzea; lehenengo eta bigarren zatiengatik hasieran, edo baita entsegu baten edo arrakastaz gauzatutako hagetarako jaurtiketa baten ostean gertatzen da.

es saque de centro

fr coup d'envoi; coup de pied d'envoi

en kickoff

162

erdiraketa-ostiko (4)

Alboko marratik gertu dagoen jokalari batek (sarritan hegalekoa izan ohi da) jokoak jarrai dezan baloiari zelai-erdirantz ematen dion ostikoa.

es patada de recentraje

fr recentrage

en centering kick

eskas

Ik. albotik irtete

eskasera urrundu

Ik. albora ostikatu

eskaserako ostiko

Ik. alborako ostiko

eskaserako zuzeneko ostiko

Ik. alborako zuzeneko ostiko

163

eskuko joko (4)

Sin. eskuz jokatze (3)

Taldekiei eskuetara egindako paseak nagusitzen diren taldeko jokoak.

es juego a la mano

fr jeu à la main

en handling

164

eskuz baztertze (4)

Baloia daraman jokalariak, libre geratzen zaion eskua zabalik duela, inolako kolperik eman gabe aurkaria bere bidetik aldentzea.

es rechazo con la mano

fr raffut

en hand-off; fend

eskuz jokatze

Ik. eskuko joko

165

eslalom (4)

Jokalari batek sigi-saga egindako erasoa.

es eslalon

fr slalom

en slalom

fair play

Ik. joko garbi

166

falta (4)

Sin. arau-hauste (3)

Araudia urratzea, partida jokatu bitartean debekatua dagoen ekintzaren bat egitean gertatzen dena. Faltak duen garrantziaren arabera, uztartze batekin, zigor-kolpe batekin, kolpe franko batekin, kargu-hartze batekin edo kanporatzetan zigor daiteke.

es falta; infracción

fr faute; infraction

en fault; infraction

167

fase dinamiko (4)

Baloia eta jokalariak mugimenduan dauden partida baten fasea.

es fase dinámica

fr phase dynamique

en dynamic phase

fase estatiko

Ik. konkistako fase

168

finkatze-puntu (4)

Baloiaaren zirkulazioa eteten duen egoera (adibidez, uztartze irekia, uztartze laxoa, etab.).

es punto de fijación
fr point de fixation
en fixation point

169

gainditze (4)

Desmarkatutako jokalariak aurkaria abiaduraz gainditu eta kanpoaldetik pasatzea.

es desbordamiento
fr débordement

gaineratu

Ik. uztartzean oldartu

170

galtze (4)

Sin. porrot (3)

es derrota
fr défaite
en defeat; loss

171

garaipen (4)

Sin. irabazte (4)

es victoria
fr victoire
en victory

garaiz kanpoko plakatze

Ik. plakatze atzeratu

172

garbitu (4)

Uztartze ireki batean, baloiaren kontrola irabazten edo mantentzen saiatu, pareko aurkaria atzera bultzatzuz baloia nork bere aldean uzteko asmoz.

es limpiar; ruckear la pelota
fr ratisser; gratter
en ruck

gauzatu

Ik. transformatu

173

goitiko baloi (4)

Baloia, zangoz jota, oso gora botatzea.

es globo
fr chandelle; coup de botte en l'air
en up and under; carryowen

174

goitiko pase (4)

es pase alto
fr passe haute; passe lobée

gorbata

Ik. plakatze altu

hagetarako jaurtiketa

Ik. hagetarako ostiko

175

hagetarako ostiko (4)

Sin. hagetarako jaurtiketa (4)

Baloia aurkako hagen bi zutoin bertikalen edo horien irudipenezko luzapenaren artean eta langaren gainetik pasarazteko saiatzen den ostikoa. Entsegu auzatzeko saioa, adibidez, hagetarako ostiko-mota bat da.

es patada a palos
fr tentative de but
en kick at goal

176

haka (4)

Maorien kulturatik datorren gerrako kantua, Zeelanda Berriko selekzioak nazioarteko bere partidetan ereserkien ondotik eta hasierako sakea baino lehen aurkaren kontrako borrokarako dei moduan antzeztzen duena.

es haka
fr haka
en haka

177

hankako joko (4)

Sin. ostikoz jokatze (3)

Ostikoak nagusitzen diren taldeko jokoak.

es juego al pie

fr jeu au pied

en kicking play

178

heltze (4)

Sin. oratz (4)

es agarrón

fr accrochage

en jerk

179

hirugarren denbora (4)

Errugbian tradiziozkoa den ohitura: partidaren bi zatiak amaitu ondoren aurkariak eta epaileak elkarrekin taldean zerbait jan-edanez, kantuan eta giro atseginean ematen duten denbora da, aurrez gerta zitezkeen liskarrak eta gaizki-ikusiak leundai eta arintzeko erabiltzen dena. Etxeko taldeak eskaini ohi du esker ona adierazteko; mundu osoan eta adin zein maila guztietan ‘jokatzen’ da.

es tercer tiempo

fr troisième mi-temps

en third half; third half-time

180

hirugarren lerro (4)

Uztartze bateko jokalari-lerroa; jokalari horien aurrean kokatuak dauden bigarren lerroko jokalariei helduz kokatuak dauden hiru aurrelarik osatua. Hirugarren lerroko jokalariek 6, 7 eta 8 zenbakia daramatzate.

es tercera línea

fr troisième ligne

en back row; back three; third line forward

hogeita biko sake

Ik. 22 metroko sake

illara

Ik. lerroatze

irabazte

Ik. garaipen

181

iskin (4)

Sin. keinu (4)

Jokalari batek itxuraz egin nahi duenaren kontrako helburuarekin egindako jokaldia, aurkaria engainatzuaren erreakzio okerra aprobetxatzeko egiten duena.

es finta

fr feinte

en feint

182

iskin egin (4)

Sin. keinu egin (4)

es fintar

fr feinter

en feint

itzal

Ik. pantaila

183

itzuri (4)

Sin. saihestu (3)

Jokalari batek aurkari baten erasoari ihes egin, gorputzaren posizioa bizkor-bizkor aldaturaz. Jokalaria lasterka edo geldirik egon daiteke jokaldi hori egitean.

es esquivar

fr croucher

en avoid; dodge

184

jarraitutasun (4)

Jokalari batek edo talde batek partidak irauten duen bitartean baloia erabilgarri mantentzeko asmoz erabiltzen duen taktika-multzoa.

es continuidad

fr continuité

en continuity

185

jarraitzeko ostiko (4)

Aurkarien entsegu-marraren alderantz baloiari emandako ostikoa, taldekidetek edo ostikoa eman duen jokalariak berak baloia berreskuratzeko moduan egin ohi dena.

es patada a seguir; puntapié a seguir

fr coup de pied à suivre

en kick and chase

jaurti

Ik. zangoz jo

186

jaurtiketa (4)

Baloia emandako kolpea; normalean, baloia zangoz jotzen da, baina baita eskuz ere (eskasetan edo alboko sakeetan, orpokatzaileak esku bakarrarekin edo bi eskuekin egin ohi du).

es lanzamiento

fr lancement; lancer

en throw

jaurtiketa-gune

Ik. marka

187

jauzi egin (4)

Sin. salto egin (4)

es saltar

fr sauter

en jump

188

jauzi-pase (4)

Sin. pase saltatu (4)

Gertuen dagoen taldekideari egin ordez urrunago dagoenari egindako pasea. Bi taldekidetek saihestuz gero, pase saltatu bikoitzaz izaten da. Pase saltatuak hegaletik egindako erasoa bizkortzeko eta, agian, baita kopuru-nagusitasuna lortzeko aukera ere ematen du.

es pase saltado

fr passe sautée

en miss pass

jokalari gehiagoko egoera

Ik. kopuru-nagusitasun

189

jokalari plakatu (4)

es jugador placado

fr joueur plaqué

en tackled player

190

jokalari tartekatu (4)

Erasoko lerroan kokatuta dauden bi jokalariren artean atzetik etorrita sartzen den hirugarren jokalaria.

es jugador intercalado

fr joueur intercalé

191

joko arriskutsu (4)

Aurkarientzat arrisku fisikoa dakinaren arauz kontrako jokoan.

es juego peligroso

fr jeu dangereux

en dangerous play

192

joko bildu (4)

Sin. joko taldekatu (4); joko itxi (3)
Baloiren inguruan taldekide askoren parte hartzearkin eta elkarri babesera emanet, baloia aurrera eramatzen saiatzen den joko-mota.

es juego agrupado; juego cerrado

fr jeu groupé; jeu fermé

en close play

joko desleial

Ik. joko zikin

193

joko garbi (4)

Sin. fair play (4)

Kirol-legearen arabera eta joko-arauak errespetatuz lehizteko modua.

es juego limpio

fr fair play; jeu correct

en fair play

joko hedatu

Ik. joko ireki

194

joko ireki (4)

Sin. joko hedatu (3); joko zabaldu (3)
Partida batean une oro jokoaren ekimena hartza helburu duen joko-mota, baloia eskuz jokatuz erasoko mugimendu luzeak kateatzean datzana. Espazio zabalean, eskura egindako paseekin eta ahal dela kontaktua ekidinez egiten da.

es juego abierto; juego desplegado

fr jeu ouvert; jeu déployé

en open play; loose play

joko itxi

Ik. joko bildu

joko taldekatu

Ik. joko bildu

joko zabaldu

Ik. joko ireki

195

joko zikin (4)

Sin. antijoko (4); joko desleial (3)
Jokalari batek zelaian jokoaren legeetan ezarritakoaren eta joko-espirituan kontra egindako jarduera oro. Joko zikinaren barruan sartzen dira eragozpena, joko desleiala, arau-hauste errepikatuak, joko arriskutsua eta, oro har, jokoari kalte egin diezaiokeen beste edozein jarrera desegoki.

es antijuego; juego desleal; juego sucio; mal comportamiento

fr antijeu; manquement à la loyauté

en foul play; misconduct; unfair play

196

joko-etenaldi (4)

Arbitroaren aginduz jokoa geldituta egiten den denbora.

es interrupción del juego

fr arrêt de jeu

en injury time

197

joko-taktika (4)

Jokalari batek, jokalari multzo batek edo talde batek partidako une jakin batean beraren aurka ari den taldea gainditzeko asmoz zelaian martxan jartzen dituen estrategia eta jokaldi prestatuen multzoa.

es táctica de juego

fr tactique de jeu

en tactics of play

198

jokoan (4)

Jokoz kanpokoa ez den posizio batean.

es en juego

fr en-jeu

en onside

199

jokoz kanpo (4)

Jokoaren fase dinamiko batean, baloirik gabeko erasotzaile bat taldekind batek daraman, jokatu duen edo ukitu duen baloia baino posizio aurreratuagoan dagoen egoera; konkistako fase batean, berriz, jokoz kanpoko lerroa baino aurrerago kokatua dagoen egoera. Jokoz kanpoko egoera hori faltatzat hartzen da, baldin eta implikatutako jokalariak jokoan parte hartzen badu edo jokoan parte hartzen saiatzen bada edo aurkari bati traba egiten badio.

es fuera de juego

fr hors-jeu

en offside

200

jokoz kanpoko lerro (4)

Joko-eremuko irudizko lerroa, jokalari bat jokoan dagoen ala, aitzitik, jokoz kanpoko posizioan dagoen erabakitzentz duena.

es línea de fuera de juego

fr ligne de hors-jeu

en offside line

kanpora bidaltze

Ik. kanporatze

kanporatu

Ik. egotzi

201

kanporatze (4)

Sin. kanpora bidaltze (4); egozpen (4) Arbitroak jokalari bati ezarritako zigorra, txartel horia edo gorria erakutsiz adierazten diona. Kirollegearen kontrako portaeragatik edo jokabide iraingarriagatik, edo baita faltak behin eta berriz errepikatzeagatik ezartzen da, eta partidatik aldi baterako edo behin betiko kanpora botatzean datza.

es expulsión

fr exclusion; expulsion

en sending off

202

kargatu (4)

Sin. talka egin (3)

Jokalari batek aurkariari albotik bizkarra edo sorbalda erabiliz eraso egin, kontrarioa desorekatu eta baloia bereganatzeko asmoz.

es cargar

fr charger

en charge

203

kargu-hartze (4)

Faltaren bat egiteagatik edo arauz kontrako jokabide arinagatik kirolari batek epailearengandik jasotzen duen abisua.

es amonestación

fr avertissement

en caution

keinu

Ik. iskin

keinu egin

Ik. iskin egin

kolpe franko

Ik. ostiko libre

204

konkistako fase (4)

Sin. fase estatiko (4)

Baloiaaren jabetza ez talde batek ez besteak duen partida baten fasea, uztartze geldo bat, alboko sake bat edo 22 metroko ostiko bat jokatzearen ondorioz gertatua.

es fase estática; fase de conquista

fr phase statique; phase de conquête

205

kontraeraso (ad.) (4)

es contraatacar

fr contre-attaquer

en counterattack

206

kontraeraso (iz.) (4)

Talde batek, aurkariari baloia kendu ondoren, berehala hasten duen eraso azkarra, ustekabekoa, baloia galdu berri duen taldea oharkabean harrapatzeko asmoz abiarazten duena.

es contraataque; contragolpe

fr contre-attaque

en counterattack; fast break

207

kontrol (4)

es control

fr contrôle

en control

208

kopuru-nagusitasun (4)

Sin. jokalari gehiagoko egoera (4)

Erasoan zein defentsan lortu nahi izaten den abantaila taktiloetako bat: egoera horretan, defendatzaile baino erasotzaile gehiago, edo alderantziz, aritzen dira jokaldian.

es superioridad numérica

fr surnombre; décalage

en overlap

209

laguntza (4)

es apoyo

fr appui; soutien

en support

laxo

Ik. uztartze laxo

210

lehen lerro (4)

Uztartze bateko jokalari-lerroa, pasabidearen alboetako bat eratzen duten hiruurrelarik osatua. Hiru jokalari horiek bata besteari helduta jartzen dira, baina oinak gurutzatu gabe.

es primera línea

fr première ligne

en front line forward; front row

211

lehen zati (4)

Berrogei minuto irauten duen jokodenboraldia, atsedenaldiaren aurretik jokatu ohi dena.

es primer tiempo; primera parte

fr première mi-temps; première période

en first half; first period

212

llerro (4)

Partidan zehar, jokalariek, duten postuagatik edo bete behar duten rolagatik, eratzen dituzten ilaretako bakoitzea (esaterako, defentsa-llerroa edo hiru laurdeneko lerroa) nahiz uztartze geldoan, jokalariek antolatzeko duten modu berezia (lehen, bigarren edo hirugarren lerroa).

es línea

fr ligne

en line

213

lerrokatzek (4)

Sin. ilara (3)

Eskasa osatuz 5 metroko eta 15 metroko lerroen artean bata bestearekiko paralelo kokatuak dauden bi jokalari-lerroetako bakoitzak; gutxienez talde bakoitzeko bi jokalari osatuak daude, eta zenbait joko-egoeratan soilik eratzen dira. Alboko sakeak egiteko eratzen dira lerrokatzek.

es alineamiento**fr** alignement; file**en** line-out

214

lesio (4)

Kolpe edo ukaldi baten ondorioz, eroriko bat dela medio, bat-bateko mugimendu baten edo bestelako arrazoien baten ondorioz errugbilaria jasaten duen min edo kaltea.

es lesión**fr** blessure**en** injury

215

lotu! (4)

Arbitroak uztartze geldoa osatuko duten jokalariei ematen dien bigarren agindua.

es ¡agárrate!**fr** accrochez!**en** bind!

216

lurrean pausatze (4)

Jokalari batek entsegu-eremuan baloia lurrarekin kontaktuan jartzea: baloia lurraren gainean besoarekin zanpatzen du, edo baloiaren gainera erori eta gerriaren eta lepoaren arteko edozein gorputz-atalekin. Lurreko pausatzek zein entsegu-eremutan egiten diren kontu, entsegu esaten zaie erasoan, eta entsegu baliogabetu edo defentsako pausatze, berriz, defentsan.

es tocado en tierra**fr** touché à terre**en** grounding

217

luzapen (4)

Zenbait partida berezitan (adibidez, txapelketa jakin baten finalean edo kanporaketa baten itzulerako partidan), berindulta dauden bi talderen artean irabazle bat erabakitzeko jokatzen den denbora gehigarria, bi zati edo denbora-erdiz osatua.

es prórroga; tiempo adicional**fr** prolongation**en** extra-time; overtime

218

makurtu! (4)

Arbitroak uztartze geldoa osatuko duten jokalariei ematen dien lehen agindua.

es ¡agacharse!**fr** flexion!**en** crouch!

219

mark (4)

Sin. airetiko gelditu (3)

Defentsako ekintza, aurkariak zangoz jotako baloia zuzenean jasotzean datzana. Baloia jaso nahi duen jokalariak 22 metroko eremuan edo bere entsegu eremuan egon behar du, eta baloiak, ibilbidean, ez du ezer ukitu behar, hagak ez badira. Baloia jasotzean, jokalariak mark oihukatu behar du.

es mark; parada de volea

fr arrêt de volée; mark; marque

en fair catch; mark

220

marka (4)

Sin. jaurtiketa-gune (3)

es marca

fr marque

en mark

maul

Ik. uztartze laxo

221

mozketa (4)

Sin. mozte (4)

Jokalari batek beste bati pasea egiten dionean, defentsan dagoen jokalari batek baloia airean dagoela lapurtzea.

es interceptación

fr interception

en interception

mozte

Ik. mozketa

222

oin-aldeketa (4)

Baloia daraman jokalariak bere norabidean eta bermatua duen oinean egiten duen bat-bateko aldaketa, aurkaria kontraoinean hartu eta gainditzeko asmoz gauzatzen duena.

es cambio de pie

fr crochet

en sidestep

oratze

Ik. heltze

ordezpen

Ik. aldaketa

223

orpokatze (4)

Uztartze geldoan edo uztartze irekian, baloiari orpoarekin kolpe bat ematea.

es talonaje

fr talonnage

en hooking

224

orpokatzeko posizio (4)

Orpokatzaileak uztartze geldo batean hartzen duen jarrera: gorputzaren pisua oin baten gainean jarriz, beste oina lurrarekin kontaktuan dagoela, prest dago baloia orpokatzeko.

es posición de talonaje

fr position de talonnage

en hooking position

ostikada

Ik. ostiko

225

ostikatu (4)

es patear

fr taper du pied; botter

226

ostiko (4)

Sin. ostikada (4)

Belaunetik hasi eta orkatilarainoko edozein zango-atalekin edo oinaren edozein zatirekin baloiari emandako kolpe bortitzta. Horien artean sartzen dira hagetarako ostikoa, arietikoa, 22 metroko eta zelai-erdiko ostikoa, punpa-lasterrekooa, entsegu gauzatzeko saioa, kolpe frankoa eta arraseko ostikoa.

es patada; puntapié

fr coup de pied

en kick

227

ostiko kokatu (4)

Zehaztasuna hobetzenko asmotan, zigor-kolpe bat edo entsegu osteko gauzatzetar saiatzeko, baloia lurrean pausatzen doren egiten den ostikoa.

es patada colocada

fr coup de pied placé; tir au but

en placed kick

228

ostiko libre (4)

Sin. kolpe franko (4)

Epaileak talde baten alde erabakitzenten duen penalizazioa. Norberaren 22 metroko eremuan egindako airetikogelditu baten ostean gertatzen da, edo aukako taldeak falta arinen bat egin ostean (esaterako, uztartze geldoan zein eskasean denbora galtzeagatik, uztartzean baloia erdira ez sartzeagatik edo eskasean jokalari gehiegi pilatzeagatik). Kontrako taldeko jokalariet beren entsegu-eremurantz atzeratar beharra daukate, eta kolpe frankoaren markatik 10 metrora gutxienez kokatu. Zigor-ostikoan ez bezala, kolpe frankoa jaurtitzen duen jokalariak ez du aukerarik izaten zuzenean hagetara jaurtitzeko edo transformazio bat saiatzeko, baina uztartzea eska diezaioke epaileari, edo baita eskuz edo zangoz jokatzea ere.

es golpe franco

fr coup franc; coup de pied franc

en free kick

ostikoz jokatze

Ik. hankako joko

229

pantaila (4)

Sin. itzal (3)

Baloirik gabeko jokalari bat baloia daraman taldekidearen aurretik pasatzean gertatzen den eragozpena. Defentsen lana eragozteko asmoz egiten da, eta epaileak zigor-kolpe batekin zigortu ohi du.

es pantalla

fr passage à vide

en crossing in midfield; shadow

230

partida (4)

Bi talderen arteko norgehiagoka. Laurogei minutuko iraupena du, berrogei minutuko bi zatitan jokatzen da, eta gehienez hamabost minutuko atsedernaldia du zati batetik bestera.

es partido

fr match; partie

en match

231

partida-amaierako korridore (4)

Arbitroak partida-amaiera adierazi ondoren, bi taldeek osatzen duten jende-ilaretako bakoitza, aurkaria txalotzeko talde bateko eta besteko jokalariet aurrez aurre jarrita egiten dutena. Ohitura da etxean jokatzen duen taldea hastea korridore hori osatzen, baina beste batzuetan irabazi duen taldeak egiten du, aukako taldeari dion errespetua erakusteko.

es pasillo al final del partido

fr couloir après le match

en guard of honour

232

pasabide (4)

Alboko sakean bi jokalari-lerroak banantzen dituen tartea, baloia jaurtitzailaren eskuetatik irteten den artean metro batekoa izan behar duena.

es pasillo

fr couloir

en gap

233

pasatu (4)

es pasar

fr passer

en pass

234

pase (4)

Jokalari batek joko-eremuan bera baino atzerago kokatua dagoen taldekide batu baloia pasatzea, baloia eskuekin edo besoarekin emanez edo jaurtiz. Pase gurutzatuak eta pase saltatuak ere paseen artean sailkatzen dira.

es pase

fr passe

en pass

235

pase gurutzatzu (4)

Pasea egiten duen jokalariaren atzetik eta ibilbide zeiharrarekin datorren taldekide batu emandako pasea, aurkaria kontraoinean hartu nahian egiten dena.

es pase cruzado

fr passe croisée; passe en ciseaux

en scissors pass

pase saltatu

Ik. jauzi-pase

236

pase-iskin (4)

Jokalari batek doi-doi pase bat egiteko unean egiten duen iskin edo keinua.

es finta de pase

fr feinte de passe

en fake pass; faking pass

237

peel-off (4)

Jokalari batek alboko sakean lerrokatzea uzteko egiten duen ekintza; eskasean bere taldekide batek eskuz pasatu, desbideratu edo jotako baloia berreskuratzeko egiten da.

es peel-off

fr peel-off

en peeling-off

penalizazio

Ik. zigor

238

plakatu (4)

es placar

fr plaquer

en tackle

239

plakatze (4)

Jokalari batek edo gehiagok baloia daraman aurkaria, araudiak dioen moduan, heldu eta lurrera botatzea.

es placaje

fr plaque

en tackle; tackling

240

plakatze altu (4)

Sin. gorbata (4)

Lepoan edo aurpegian, sorbaldetatik gora betiere, besoa zabalik dela egiten den plakatzaea. Joko arriskutsutzat hartzen da, eta epaileak zigor-kolpea adierazten du plakatzailaren kontra, agian baita txartela erakutsi ere keinua nahita egindakoa izan dela uste badu.

es corbata; placaje alto**fr** cravate; plaque haut**en** stiff arm tackle; high tackle

241

plakatze atzeratu (4)

Sin. garaiz kanpoko plakatze (3) Baloirik ez daukan jokalari bati egindako plakatzaea, epaileak joko arriskutsutzat hartu eta zigor-kolpe edo penalizazio batekin zigor dezakeena. Dena den, zenbait kasutan, plakatze hori arauzkoztat jo daiteke, epaileak “mugimendua egin bitartean” (inor zauritzeko asmorik gabe, alegia) egina izan dela uste badu.

es placaje retardado; placaje a destiempo**fr** plaque à retardement**en** late tackle

242

plakatze-lerro (4)

Joko-eremuko irudizko lerroa: baldin eta konkistako fase batean erasoko lerroak eta defentsako lerroak abiadura berean egindo balute aurrera, lerro horiek elkar ukituko luketen puntuatik pasatuz trazatzen da.

es línea de placaje**fr** ligne d'encontre; ligne de plaque**en** tackle line**porrot**

Ik. galtze

243

presio (4)**es** presión; pressing**fr** pressing; pression**en** press

244

prest! (4)

Arbitroak uztarzte irekia osatuko duten jokalariei ematen dien hirugarren agindua.

es ¡entren!**fr** entrez!**en** engage!

245

punpa (4)

Sin. bote (4)

es bote**fr** rebond**en** bounce**punpa-lasterreko ostiko**

Ik. drop

246

puntu (4)

Partida bateko emaitzak neurtzeko erabiltzen den kontaketa-unitatea.

es punto**fr** point**en** point**puntuak lortu**

Ik. puntuatu

247

puntuatu (4)

Sin. puntuak lortu (4)

es puntuar**fr** marquer des points; ponctuer**en** punctuate; score

248

puntuazio (4)

Sin. tanto-kopuru (4)

es puntuación; tanteo**fr** marque; score**en** score

saihestu

Ik. itzuri

249

sakeko lerro (4)

Joko-eremuko irudizko lerroa, zelai-erdiko marrarekiko paralelo trazatua eta baloia jokoan jarri behar den puntutik pasatzen dena.

es línea de puesta en juego

fr ligne de remise en jeu

en line of touch

250

sakoneko ardatz (4)

Alboko marrekiko paraleloa den ardatza. Ardatz horretan aurrera egitean, baloia entsegu-marrarantz eramatzen da.

es eje profundo

fr axe profond

en deep axis

251

sakoneko ardatzetik aurrera

egin (4)

Kontrako taldearen entsegu-eremurantz ahalik eta bizkorren joateko asmoz, batik bat alboko marrekiko paralelo doan ardatzari jarraituz aitzinatu.

es progresar por el eje profundo

fr progresser dans l'axe profond

salto egin

Ik. jauzi egin

252

sartze (4)

Uztartze-erdilariak uztartze geldo bateko aurreneko bi lerroen arteko pasabidean baloia sartzea.

es introducción

fr introduction; mise en mêlée

en put-in

taldekatze

Ik. biltze

253

taldekidea abiarazi (4)

es lanzar

fr lancer l'homme

talka egin

Ik. kargatu

tanto-kopuru

Ik. puntuazio

touche

Ik. alboko sake

touche

Ik. albotik irtete

touchera urrundu

Ik. albora ostikatu

toucherako ostiko

Ik. alborako ostiko

toucherako zuzeneko ostiko

Ik. alborako zuzeneko ostiko

254

transformatu (4)

Sin. gauzatu (4)

Transformazioa lortu.

es transformar

fr transformer; convertir

en convert

255

transformazio (4)

Sin. entsegu-gauzatze (4)

Entsegu bat edo zigor-entsegu bat lortu ondorengo jokaldia. Halakorik lortzen duen taldeak hagetarako ostiko bat egiteko aukera izaten du, entseguaz egin den guneko sakoneko ardatzetik hain zuen ere. Jaurtiketa horretan, punpalastrerako ostikoz edo ostiko kokatuz baloia bi hagen artean eta langaren gainetik pasaraztea lortuz gero, bi puntu gehiago eskuratuko dira.

es transformación; conversión

fr transformation; coup de pied de transformation

en conversion; conversion kick

256

tunel (4)

Uztartze geldoan bi taldeetako jokalari-lerroen artean geratzen den tartea. Arbitroak hirugarren agindua eman ondoren, uztartze-erdilaria tarte horretan jartzen du baloia jokoan, eta multzo biak baloia irabazteko bultzaka hasten dira.

es túnel

fr tunnel

en tunnel

257

uztartze (4)

Sin. uztartze geldo (4)

Falta bat gertatu den leku berean egiten den joko-ekintza. Talde bakoitzeko zortzi aitzinekoak elkarri helduz hiru lerrotan antolatzen dira, elkarri parez pare aurre eginez, eta uztartze-erdilaria multzo biak banantzen dituen pasabidean jokoan jartzen duen baloia irabazteko bultzaka hasten dira.

es melé; melé ordenada

fr mélée; mélée ordonnée; mélée fermée

en scrum; scrummage

258

uztartze biratu (4)

Uztartze-mota: uztartze geldo bat bere abiapuntuko ardatzarekiko 90 gradu baino gehiago biratzen denean, epaileak uztartzea berregiteko agintzen du, edo, gertatua erantzuletzat bi taldeetako bat hartuz gero, hura zigortzera ere irits daiteke.

es melé vuelta; melé girada

fr mélée tournée

en turned scrum

uztartze geldo

Ik. uztartze

259

uztartze ireki (4)

Joko irekiaren fasea, talde bakoitzeko jokalari bat edo gehiago, zutik daudela, elkarri helduz eta bultzaka, lurrean jaberik gabe dagoen baloia inguratu eta oinekin egindako garbiketari esker bereganatzan saiatzen direnean gertatzen dena. Bat-bateko uztartzea sortzeko bi jokalari behar dira gutxienez, talde bakoitzeko bat, baina normalean jokalari gehiagok hartzen dute parte alde bakoitsetik.

es melé abierta; melé espontánea; ruck

fr mélée ouverte; mélée spontanée; ruck

en ruck

260

uztartze laxo (4)

Sin. laxo (4); dortoka (4); maul (4)
 Baloia daraman jokalariak eta gutxienez talde bakoitzetik jokalari batek zutik eta kontaktuan osatutako taldekatzea. Taldekatzean parte hartzen duten jokalari guztiak lotuta egon behar dute, zutik, eta entsegu-eremu baterantz aurrera egin.

es maul**fr** maul; cocotte; ballon porté;
tortue**en** maul

261

uztartzea biratu (4)

es girar la melé
fr tourner la mêlée
en wheeling the scrum

uztartzea eraitsi

Ik. uztartzea hondoratu

262

uztartzea hondoratu (4)

Sin. uztartzea eraitsi (4)
 Talde bateko lehen lerroko jokalarietik, harroinek nahiz orpokatzaleak, aurkarien presioa saihesteko, uztartze geldoa nahita erortzen utzi edo lurrera bota, arauz kontrako joko-ekintza eginez.

es hundir la melé; derribar la melé
fr écraser la mêlée; effondrer la mêlée
en collapse a scrum

263

uztartzean oldartu (4)

Sin. gaineratu (3)
 Uztartze geldo bateko lehenengo lerroko jokalariak garaia baino lehen sartu kontrako taldeko lehenengo lerroa osatzen duten jokalarien gainera. Epaileak ostiko libre batekin zigortzen du falta hori.

es precipitarse**fr** se précipiter; rentrer en bélier
en rush against

264

uztartzean sartze (4)

Sin. uztartzeko sarrera (4)
es entrada en la melé
fr entrée en mêlée; rentrée en mêlée
en entry into the scrum

265

uztartzearen kanal (4)

Uztartze geldo baten barruan, orpokatzaleak orpokatu ondoren baloiak jarraitzen duen ibilbideetako bakoitza.

es canal de melé**fr** canal de mêlée**en** scrum channel**uztartzeko sarrera**

Ik. uztartzean sartze

266

uztartzetik ateratze (4)

Aitzinekoek orpokatutako baloia jasotzen duen hirugarren lerroko jokalaria, baloia eskuetan hartu, eta korrika ateratzea.

es salida de la melé**fr** sortie de mêlée**en** exit of scrum

267

xistera (4)

Bizkarretik egindako pasea, besoa atzerantz jaurtiz uztartze-erdilaria egin ohi duena. Antzeko keinu batekin jaurtitzen den euskal zesta-puntako errematetik hartzen du bere izena.

es pase atrás; pase al cerrado

fr chistera

en reverse pass

zaindu

Ik. defendatu

zaintza-lerro

Ik. defentsa-lerro

268

zangoz jo (4)

Sin. jaurti (4)

Baloiai kolpe bortitz bat eman, belaunetik hasi eta orkatilarainoko edozein zango-atal erabiliz edo oinaren edozein zati erabiliz, orpoa izan ezik.

es chutar

fr botter; donner un coup de pied

en kick

269

zigor (4)

Sin. penalizazio (3)

Jokalari bati edo talde bati jokoan egindako falta edo arau-hauste bat dela medio ezartzen zaion zehapena.

es sanción

fr sanction

en penalty

270

zigor-entsegu (4)

Epaileak erasoan ari den taldeari eman eta hagapean adierazten duen entsegua. Defendatzen ari den taldeak falta larriren bat egin duela irizten badio ematen du; kasurik gehienetan, erasoan ari den taldeari entsegua lortzea eragozteko joko zikina egin duelako, edo, nahita, faltak behin eta berriz egin dituelako.

es ensayo de castigo

fr essai de pénalité

en penalty try

zigor-kolpe

Ik. zigor-ostiko

271

zigor-ostiko (4)

Sin. zigor-kolpe (4)

Falta larri bat egin ondoren talde bati ezartzen zaion penalizazioa. Epailearen erabaki horren ondorioz, aurkako taldeak falta gertatu den leku beretik ostiko kokatu bat edo punpa-lasterreko ostiko bat egiteko aukera izango du.

es patada de castigo

fr coup de pied de pénalité;
pénalité

en penalty kick

272

zozketa (4)

Partida zein taldek hasi edo jokalekuaren zein aldetan hasi erabakitzeko txanpona botatzea; epaileak botatzen du bi taldeetako kapitainen aurrean, partida edo luzapena hasi aurretitik.

es sorteo

fr tirage au sort

en toss

zuzenketa

Ik. artezketa

5. ORGANIZAZIOA

273

errugbi (4)

Hamabost jokalariz osatutako bi talderen artean aire zabalean praktikatzen den baloi-kirola, baloia eskuinekin edo ostikoen bitartez eramanet aurkariaren entsegu-eremuuan entsegua markatzean datzana. Kontaktuko kirola da, baloia daraman aurkariari bidea ixteko modua ematen duena. Errugbian, entseguez gain, hagetarako ostikoek ere puntuak ematen dituzte.

es rugby

fr rugby

en rugby

274

Europako Errugbi

Txapeldunen Kopa (4)

Kluben arteko Europako txapelketa. Bertan Italiako, Frantziako, Galesek, Eskoziako, Ingalaterrako eta Irlandako talderik onenek hartzenten dute parte.

es European Rugby Champions Cup

fr European Rugby Champions Cup

en European Rugby Champions Cup

275

hamabosteko errugbi (4)

Hamabost jokalariz osatutako taldeek jokatutako errugbia.

es rugby a quince

fr rugby à quinze

en rugby union

276

hamahiruko errugbi (4)

Hamahiru jokalariz osatutako taldeek jokatutako errugbia.

es rugby a trece

fr rugby à treize

en rugby league

277

Munduko Errugbi Kopa (4)

1987an hasita lau urtetik behin jokatzen den mundu mailako errugbi-txapelketa, International Rugby Board elkartea antolatua. Bertan, herrialde indartsuenek hartzen dute parte.

es Copa del Mundo de Rugby

fr Coupe du Monde de Rugby à XV

en Rugby World Cup

278

Sei Nazioen Torneoa (4)

Europako errugbi-txapelketarik ezagunena, ipar hemisferioko errugbi-talderik onenen partaidezta biltzen duena. 1883. urtean abiatu zen, eta hasieran herrialde britainiarak soilik aritzen ziren; 1910. urtean Frantzia sartu zen, eta, 2000. urteaz geroztik, sei nazio edo herrialdek hartzenten dute parte torneoan: Inglaterrak, Eskoziak, Irlandak, Galesek, Frantziak eta Italiak.

es Torneo de las Seis Naciones

fr Tournoi des Six Nations

en Six Nations Championship

279

Slam Nagusia (4)

Sei Nazioen Torneoan, parte-hartzaleetako batek denboraldiko partida guztiak irabazten dituenean lortzen den titulu sinbolikoa.

es Grand Slam

fr Grand Chelem

en Grand Slam

280**Super Rugby (4)**

Australiako, Zelandia Berriko, Hegoafrikako eta Argentinako talde onenek parte hartzen duten txapelketa, urtero antolatzen dena.

es Super Rugby

fr Super Rugby

en Super Rugby

281**talde sailkatu (4)**

Kanporaketen sistemaz antolatzen diren txapelketetan, maila bat gainditu eta hurrengorako aukera irabazi duen taldea.

es equipo clasificado

fr équipe qualifiée

en qualifying team

282**The Rugby Championship (4)**

Hego hemisferioko txapelketa, Sei Nazioen parekoa. Bertan Zelandia Berriak, Australiak, Hegoafrikak eta Argentinak hartzen dute parte.

es The Rugby Championship

fr The Rugby Championship

en The Rugby Championship

283**World Rugby (4)**

Errugbi-federazioak nazioartean gobernatzen dituen erakunde, 2014ko azarora arte International Rugby Board (IRB) izenekoa. 1886an sortu zen, eta Dublinen du egoitza. Gaur egun, 100 herrialdetako federazioak, 19 kide-elkartu eta 6 eskualde-elkartu biltzen ditu. World Rugby-k definitzen ditu errugbiaren joko-arauak, baita araudiaren inguruan sor daitezkeen berrikuntza eta aldaketak onartu ere. Munduko txapelketa nagusiak antolatzeaz arduratzen da.

es World Rugby

fr World Rugby

en World Rugby

284**zazpiko errugbi (4)**

es rugby a siete; rugby 7; seven

fr rugby à sept; VII

en rugby sevens; seven-a-side; VII

285**Zurezko Koilara (4)**

Sei Nazioen Torneoan, azken postua lortzen duen taldeari ematen zaion garaikur sinbolikoa.

es Cuchara de madera

fr Cuillère de bois

en Wooden spoon

EUSKARAZKO AURKIBIDEA

10 metroko marra, 1
15 metroko marra, 2
22 metroko bandera, 3
22 metroko eremu, 4
22 metroko marra, 5
22 metroko sake, 85
22 metroko sake-ostiko, 85
22ko marra, 5
3/4eko lerro, 19
3-2-3 eraketa, 86
3-2-3 formazio, 86
3-4-1 eraketa, 87
3-4-1 formazio, 87
5 metroko marra, 6
5 metroko uztartze, 88
5eko marra, 6

A

abant, 112
abantaila, 89
abantaila-lege, 89
abantaila-lerro, 90
adierazi, 91
aho-babes, 72
airetiko gelditu, 219
airetiko ostiko, 92
aitzinatu, 110
aitzineko, 35
aitzin-pase, 111
albo-ardatz, 93
alboko epaile, 30
alboko epailearen bandera, 7
alboko marra, 8
alboko sake, 94
alboko sake bizkor, 95
alboko zutoin, 9
albora ostikatu, 96
alborako ostiko, 97
alborako zuzeneko ostiko, 98
albotik irtete, 99

aldagela, 10
aldaketa, 100
alde ireki, 101
alde itxi, 102
aldi baterako kanporatze, 141
altxatzte, 103
antijoko, 195
arau-hauste, 166
arbitro, 31
ardatz bertikal, 104
arraseko ostiko, 105
artezketa, 106
atxiki, 107
atxikipen, 108
atzelari, 32
aurkako talde, 33
aurkari, 34
aurkaria finkatu, 109
aurrelari, 35
aurrelari-multzo, 36
aurrera egin, 110
aurrera-pase, 111
aurreratu, 112
aztalkari, 66

B

baloi bizi, 113
baloi hil, 114
baloi hilaren bandera, 11
baloi hilaren marra, 12
baloi-eraamaile, 115
baloi-hartziale, 37
baloia eduki, 116
baloia erabiltze, 117
baloia eraman, 118
baloia eskuratu, 120
baloia hartu, 119
baloia irabazi, 120
baloia jo, 121
baloia kokatu, 122

baloia lurretik jaso, 123
baloia pausatu, 124
baloia uztartzean sartu, 125
baloiaren jabe izan, 116
barneraldi, 126
barrabil-babes, 73
batu, 149
behetiko ostiko, 105
belarri-babes, 74
berdinketa, 127
bideo bidezko arbitraje, 38
bideo-arbitraje, 38
bideo-epaile, 39
bigarren erdi, 40
bigarren erdiko, 40
bigarren lerro, 128
bigarren lerro, 41
bigarren lerrok, 41
bigarren zati, 129
bikoitzu, 130
biltze, 131
bira-erdi, 132
boleako ostiko, 92
borrokarik gabeko uztartze, 133
bosteko marra, 6
bota, 75
bote, 245
bote-lasterreko ostiko, 145
bultz egin, 134
bultzada, 135
bultzaldi, 136
bultzatu, 134
bultzatu gabeko uztartze, 133
buru-babes, 81

D

defendatu, 137
defendatzaile, 42
defentsa-lerro, 138
defentsako bonus-puntu, 139

defentsako gortina, 140
defentsako hesi, 140
defentsako puntu gehigarri, 139
denbora baterako egozpen, 141
denbora-galtze, 142
doblatu, 130
dortoka, 260
driblatu, 143
driblin, 144
drop, 145

E

efektu, 146
egotzi, 147
egozpen, 201
ekipamendu, 76
elastiko, 77
elkarri heldu, 148
elkartu, 149
entrenatzaile, 43
entsegu, 150
entsegu baliogabe, 151
entsegu-eremu, 13
entsegu-eremuko alboko marra, 14
entsegu-eremuko epaile, 44
entsegu-gauzatze, 255
entsegu-marra, 15
entsegu-marratik albora irtete, 152
entsegu-puntutik pasatzen
 den lerro, 153
epaile, 31
eragozte, 154
eraso, 155, 156
eraso-lerro, 157
eraso-ostiko, 158
erasoaldi, 159
erasoko bonus-puntu, 160
erasoko puntu gehigarri, 160
erasotzaile, 45
erdi, 46

erdiko, 46
erdiko marra, 16
erdiko sake, 161
erdiraketa-ostiko, 162
errugbi, 273
errugbiko baloi, 17
errugbilari, 47
esekitzaita, 73
eskas, 99
eskasera urrundu, 96
eskaserako ostiko, 97
eskaserako zuzeneko ostiko, 98
eskuineko harroin, 48
eskuko joko, 163
eskuz baztertze, 164
eskuz jokatze, 163
eslalom, 165
Europako Errugbi Txapeldunen
 Kopa, 274
ezkerreko harroin, 49

F

fair play, 193
falta, 166
fase dinamiko, 167
fase estatiko, 204
finkatze-puntu, 168

G

gainditze, 169
gaineratu, 263
galtzamotzak, 78
galtze, 170
galtzerdi, 79
garaipen, 171
garaiz kampoko plakatze, 241

garbitu, 172
gauzatu, 254
gibeleko, 32
giltza, 56
goitiko baloi, 173
goitiko pase, 174
gorbata, 240

H

hagak, 18
hagetarako jaurtiketa, 175
hagetarako ostiko, 175
haka, 176
hamabosteko errugbi, 275
hamahiruko errugbi, 276
hankako joko, 177
harroin, 50
hegal, 51
hegaleko, 51
heltze, 178
hiru laurden, 52
hiru laurdeneko, 52
hiru laurdeneko eskuin-hegal, 53
hiru laurdeneko ezker-hegal, 54
hiru laurdeneko lerro, 19
hirugarren denbora, 179
hirugarren lerro, 55, 180
hirugarren lerroko, 55
hirugarren lerroko erdi, 56
hirugarren lerroko erdiko, 56
hirugarren lerroko eskuin, 57
hirugarren lerroko ezker, 58
hirugarren lerroko hegal, 59
hogeita biko marra, 5
hogeita biko sake, 85
hortz-babesgarri, 72

J

ilara, 213
irabazte, 171
iskin, 181
iskin egin, 182
itzal, 229
itzuri, 183
izkinako zutoin, 20

J

janzkera, 80
jarraitutasun, 184
jarraitzeko ostiko, 185
jaurti, 268
jaurtiketa, 186
jaurtiketa-gune, 220
jaurtizaile, 60
jauzi egin, 187
jauzi-pase, 188
jauzilari, 61
jokalari gehiagoko egoera, 208
jokalari plakatu, 189
jokalari tartekatu, 190
joko arriskutsu, 191
joko bildu, 192
joko desleial, 195
joko garbi, 193
joko hedatu, 194
joko ireki, 194
joko itxi, 192
joko taldekatu, 192
joko zabaldu, 194
joko zikin, 195
joko-eremu, 21
joko-etenaldi, 196
joko-taktika, 197
joko-zabaltaile, 71
jokoan, 198
jokoz kanpo, 199
jokoz kanpoko lerro, 200

K

kamiseta, 77
kanpora bidaltze, 201
kanporatu, 147
kanporatze, 201
kapitain, 62
kargatu, 202
kargu-hartze, 203
kasko, 81
keinu, 181
keinu egin, 182
kolpe franko, 228
konkistako fase, 204
kontraeraso, 205
kontraeraso, 206
kontrako talde, 33
kontrol, 207
kopuru-nagusitasun, 208

L

laguntza, 209
langa, 22
laxo, 260
lehen erdi, 63
lehen erdiko, 63
lehen lerro, 64, 210
lehen lerroko, 64
lehen zati, 211
lerro, 212
lerroatze, 213
lesio, 214
lotu!, 215
lurrean pausatze, 216
luzapen, 217

M

makurtu!, 218
mark, 219
“mark” eskatu, 84
“mark” oihukatu, 84
marka, 220
markagailu, 23
marra, 24
maul, 260
mozketa, 221
mozte, 221
Munduko Errugbi Kopa, 277

O

oin-aldaketa, 222
oratze, 178
ordezko, 65
ordezpen, 100
orpokatzaire, 66
orpokatze, 223
orpokatzeko posizio, 224
ostikada, 226
ostikatu, 225
ostiko, 226
ostiko kokatu, 227
ostiko libre, 228
ostikolari, 60
ostikoz jokatze, 177

P

pantaila, 229
partida, 230
partida-amaierako korridore, 231

pasabide, 232
pasatu, 233
pase, 234
pase gurutzatu, 235
pase saltatu, 188
pase-iskin, 236
peel-off, 237
penalizazio, 269
plakatu, 238
plakatzaire, 67
plakatze, 239
plakatze altu, 240
plakatze atzeratu, 241
plakatze-lerro, 242
porrot, 170
prakamotzak, 78
presio, 243
prest!, 244
punpa, 245
punpa-lasterreko ostiko, 145
puntu, 246
puntuak lortu, 247
puntuatu, 247
puntuazio, 248

S

saihestu, 183
sakeko lerro, 249
sakoneko ardatz, 250
sakoneko ardatzetik aurrera egin, 251
salto egin, 187
sartze, 252
Sei Nazioen Torneo, 278
Slam Nagusia, 279
Super Rugby, 280

T

tako, 82
talde, 68
talde sailkatu, 281
taldekatze, 131
taldekide, 69
taldekidea abiarazi, 253
talka egin, 202
tanto-kopuru, 248
tee, 25
telebista-epaile, 39
The Rugby Championship, 282
touche, 94, 99
touchera urrundu, 96
toucherako ostiko, 97
toucherako zuzeneko ostiko, 98
transformatu, 254
transformazio, 255
tunel, 256
txilibitu, 26

U

uztartze, 257
uztartze biratu, 258
uztartze geldo, 257
uztartze ireki, 259
uztartze laxo, 260
uztartze-erdilari, 70
uztartza biratu, 261
uztartza eraitsi, 262
uztartza hondoratu, 262
uztartzean oldartu, 263
uztartzean sartze, 264
uztartzearen kanal, 265
uztartzeko sarrera, 264
uztartzetik ateratze, 266

W

World Rugby, 283

X
xistera, 267

Z

zabaltzaile, 71
zaindu, 137
zaintza-lerro, 138
zango-babes, 83
zangoz jo, 268
zazpiko errugbi, 284
zelai, 27
zelai-erdi, 28
zelai-erdiko bandera, 29
zelai-erdiko marra, 16
zigor, 269
zigor-entsegu, 270
zigor-kolpe, 271
zigor-ostiko, 271
zozketa, 272
Zurezko Koilara, 285
zuzenketa, 106

GAZTELANIAZKO AURKIBIDEA

A

adelantado, 112
adversario, 33, 34
¡agacharse!, 218
¡agarrarse!, 215
agarrón, 178
agrupamiento, 131
ala, 51
alineamiento, 213
amonestación, 203
antijuego, 195
anulado, 151
apoyo, 209
arbitraje video, 38
árbitro, 31
área de juego, 21
ascensor, 103
atacante, 45
atacar, 155
ataque, 156
avant, 112
avanzar, 110

B

balón de rugby, 17
balón muerto, 114
balón vivo, 113
banderín de 22 metros, 3
banderín de balón muerto, 11
banderín de centro, 29
banderín de medio campo, 29
banderín del juez de lateral, 7
barra transversal, 22
bota, 75
bote, 245

C

cambio, 100
cambio de pie, 222
camiseta, 77
campo, 28
campo de juego, 27
canal de melé, 265
capitán, 62
cargar, 202
casco, 81
centro, 46
centro exterior, 40
centro interior, 63
chutador, 60
chutar, 268
ciere, 56
colocar el balón, 122
compañero de equipo, 69
contendiente, 34
continuidad, 184
contraatacar, 205
contraataque, 206
contragolpe, 206
contrario, 33, 34
contrincante, 33
control, 207
conversión, 255
Copa del Mundo de Rugby, 277
corbata, 240
cortina defensiva, 140
Cuchara de madera, 285

D

defenderse, 137
defensa, 42
defensor, 42
delantero, 35
derribar la melé, 262

derrota, 170
desbordamiento, 169
driblar, 143
dribling, 144
drop, 145

E

efecto, 146
eje lateral, 93
eje profundo, 250
eje vertical, 104
empate, 127
empujar, 134
empuje, 135
en juego, 198
ensayo, 150
ensayo de castigo, 270
entrada en la melé, 264
entrar en contacto, 148
¡entren!, 244
entrenador, 43
equipamiento, 76
equipo, 68
equipo clasificado, 281
esalon, 165
espinillera, 83
esquivar, 183
estar en posesión del balón, 116
European Rugby Champions Cup, 274
expulsar, 147
expulsión, 201
expulsión temporal, 141

fase de conquista, 204
fase de empuje, 136
fase dinámica, 167
fase estática, 204
fijar al adversario, 109
finta, 181
finta de pase, 236
fintar, 182
flanker, 59
formación de 3-2-3, 86
formación de 3-4-1, 87
fuera de juego, 199

G

ganar el balón, 120
girar la melé, 261
 globo, 173
 golpe franco, 228
 golpear el balón, 121
 Grand Slam, 279

H

haka, 176
hundir la melé, 262

indumentaria, 80
infracción, 166
interceptación, 221
internada, 126
interrupción del juego, 196

F

falta, 166
fase de ataque, 159

introducción, 252
introducir el balón en la melé, 125

J

juego a la mano, 163
juego abierto, 194
juego agrupado, 192
juego al pie, 177
juego cerrado, 192
juego desleal, 195
juego desplegado, 194
juego limpio, 193
juego peligroso, 191
juego sucio, 195
juez de la zona de marca, 44
juez de lateral, 30
juez de línea, 30
juez de marca, 44
juez de televisión, 39
jugador de rugby, 47
jugador intercalado, 190
jugador placado, 189

K

kicker, 60

L

lado abierto, 101
lado cerrado, 102
lanzador, 60
lanzamiento, 186

lanzar, 253
lateral, 99
lateral de marca, 152
lesión, 214
ley de la ventaja, 89
limpiar, 172
línea, 212
línea, 24
línea de 10 metros, 1
línea de 15 metros, 2
línea de 22 metros, 5
línea de 3/4, 19
línea de 5 metros, 6
línea de ataque, 157
línea de balón muerto, 12
línea de centro, 16
línea de defensa, 138
línea de ensayo, 15
línea de fuera de juego, 200
línea de lateral, 8
línea de lateral de marca, 14
línea de marca, 15
línea de medio campo, 16
línea de placaje, 242
línea de puesta en juego, 249
línea de touch, 8
línea de touche, 8
línea de tres cuartos, 19
línea de ventaja, 90
línea que pasa por el punto de ensayo, 153
llevar el balón, 118

M

mal comportamiento, 195
manejo de balón, 117
marca, 150, 220
marcador, 23
mark, 219
maul, 260

media, 79
media vuelta, 132
medio campo, 28
medio de apertura, 71
medio de melé, 70
melé, 257
melé a 5 metros, 88
melé abierta, 259
melé espontánea, 259
melé girada, 258
melé no disputada, 133
melé ordenada, 257
melé simulada, 133
melé vuelta, 258
meter el balón en la melé, 125

O

obstrucción, 154
oponente, 34
orejeras, 74

P

palos, 18
pantalla, 229
pantalón corto, 78
paquete, 36
parada de volea, 219
partido, 230
pasar, 233
pase, 234
pase adelantado, 111
pase al cerrado, 267
pase alto, 174
pase atrás, 267
pase cruzado, 235
pase saltado, 188

pasillo, 232
pasillo al final del partido, 231
patada, 226
patada a palos, 175
patada a seguir, 185
patada a touche, 97
patada colocada, 227
patada de ataque, 158
patada de bote pronto, 145
patada de castigo, 271
patada de recentraje, 162
patada de volea, 92
patada directa a touche, 98
patada rasa, 105
pateador, 60
patear, 225
patear a touche, 96
pedir marca, 84
peel-off, 237
pérdida de tiempo, 142
pilar, 50
pilier, 50
pilier derecho, 48
pilier izquierdo, 49
pito, 26
placador, 67
placaje, 239
placaje a destiempo, 241
placaje alto, 240
placaje retardado, 241
placar, 238
portador del balón, 115
posar el balón, 124
posición de talonaje, 224
poste de esquina, 20
poste lateral, 9
postes de gol, 18
precipitarse, 263
presión, 243
pressing, 243
primer centro, 63
primer tiempo, 211
primera línea, 210
primera línea, 64
primera parte, 211

progresar por el eje profundo, 251
prórroga, 217
protector bucal, 72
puesta en juego rápida, 95
puntapié, 226
puntapié a seguir, 185
puntapié raso, 105
punto, 246
punto de bonus defensivo, 139
punto de bonus ofensivo, 160
punto de fijación, 168
puntuación, 248
puntuar, 247

R

receptor del balón, 37
rechazo con la mano, 164
recibir el balón, 119
recoger el balón, 123
rectificación, 106
redoblar, 130
retención, 108
retener, 107
rival, 33, 34
ruck, 259
ruckear la pelota, 172
rugby, 273
rugby 7, 284
rugby a quince, 275
rugby a siete, 284
rugby a trece, 276
ruro, 132

S

salida a lateral, 99
salida de la melé, 266

saltador, 61
saltar, 187
sanción, 269
saque de 22, 85
saque de 22 metros, 85
saque de centro, 161
saque de lateral, 94
saque rápido, 95
segunda línea, 128
segunda línea, 41
segunda parte, 129
segundo centro, 40
segundo tiempo, 129
señalar, 91
seven, 284
silbato, 26
sorteo, 272
Super Rugby, 280
superioridad numérica, 208
suplente, 65
suspensorio, 73
sustitución, 100

T

taco, 82
táctica de juego, 197
talonador, 66
talonaje, 223
tanteo, 248
tee, 25
tercer tiempo, 179
tercera ala, 59
tercera ala derecha, 57
tercera ala izquierda, 58
tercera centro, 56
tercera línea, 180
tercera línea, 55
tercera llave, 56
terreno de juego, 27
The Rugby Championship, 282

tiempo adicional, 217
tocado en tierra, 216
Torneo de las Seis Naciones, 278
touche, 99
transformación, 255
transformar, 254
tres cuartos, 52
tres cuartos ala derecha, 53
tres cuartos ala izquierda, 54
túnel, 256

U

unirse, 149

W

World Rugby, 283

Z

zagüero, 32
zona de 22 metros, 4
zona de ensayo, 13
zona de marca, 13

V

ventaja, 89
vestuario, 10
victoria, 171

FRANTSESEZKO AURKIBIDEA

A

accrochage, 178
accrochez!, 215
adversaire, 33
adverse, 34
ailier, 51
ailier droit, 53
ailier gauche, 54
aire de jeu, 21
alignement, 213
antijeu, 195
aplatir le ballon, 124
appui, 209
arbitrage vidéo, 38
arbitre, 31
arrêt de jeu, 196
arrêt de volée, 219
arrière, 32
ascenseur, 103
attaquant, 45
attaque, 156
attaquer, 155
avancer, 110
avant, 35
avant droit, 57
avant gauche, 58
avantage, 89
avant-aile, 59
avant-aile droit, 57
avant-aile gauche, 58
avertissement, 203
axe latéral, 93
axe profond, 250
axe vertical, 104

B

balle de rugby, 17
ballon de rugby, 17

ballon mort, 114
ballon porté, 260
ballon vivant, 113
barre transversale, 22
bas, 79
blessure, 214
botte, 75
botter, 225, 268
botteur, 60
buteur, 60

C

cadrage, 144
camp, 28
canal de mêlée, 265
capitaine, 62
casque de rugby, 81
centre, 46
champ de jeu, 27
chandelle, 173
changement, 100
charger, 202
chaussette, 79
chaussure, 75
chistera, 267
cocotte, 260
coéquipier, 69
continuité, 184
contre-attaque, 206
contre-attaquer, 205
contrôle, 207
convertir, 254
côté fermé, 102
côté ouvert, 101
couloir, 232
couloir après le match, 231
coup de botte en l'air, 173
coup de pied, 226
coup de pied à suivre, 185
coup de pied à touche, 97

coup de pied d'attaque, 158
 coup de pied de demivolée, 145
 coup de pied de pénalité, 271
 coup de pied de transformation, 255
 coup de pied de volée, 92
 coup de pied d'envoi, 161
 coup de pied en touche direct, 98
 coup de pied franc, 228
 coup de pied placé, 227
 coup de pied rasant, 105
 coup d'envoi, 161
 coup franc, 228
 Coupe du Monde de Rugby à XV, 277
 crampon, 82
 cravate, 240
 crier "marque", 84
 crochet, 222
 croucher, 183
 Cuillère de bois, 285
 culotte, 78

D

débordement, 169
 décalage, 208
 défaite, 170
 défenseur, 42
 dégager en touche, 96
 demi de mêlée, 70
 demi d'ouverture, 71
 demi-camp, 28
 demi-tour, 132
 deuxième centre, 40
 deuxième ligne, 128
 deuxième ligne, 41
 donner un coup de pied, 268
 drapeau de ballon mort, 11
 drapeau des 22 mètres, 3
 drapeau du juge de touche, 7
 drapeau du milieu, 29
 dribble, 144

dribbler, 143
 drop, 145
E
 écraser la mêlée, 262
 effet, 146
 effondrer la mêlée, 262
 en-avant, 112
 en-but, 13
 enfoncer, 134
 en-jeu, 198
 entraîneur, 43
 entrée en mêlée, 264
 entrer en contact, 148
 entrez!, 244
 équipe, 68
 équipe qualifiée, 281
 équipement, 76
 essai, 150
 essai de pénalité, 270
 être en possession du ballon, 116
 European Rugby Champions Cup, 274
 exclusion, 201
 exclusion temporaire, 141
 expulser, 147
 expulsion, 201

F

fair play, 193
 faute, 166
 feinte, 181
 feinte de passe, 236
 feinter, 182
 file, 213
 fixer l'adversaire, 109
 flexion!, 218

frapper le ballon, 121

G

gagner la balle, 120
Grand Chelem, 279
grand côté, 101
gratter, 172

jeu groupé, 192
jeu ouvert, 194
joindre, 149
joueur de rugby, 47
joueur intercalé, 190
joueur plaqué, 189
juge de touche, 30
juge d'en but, 44
juge-vidéo, 39

L

H

habillement, 80
haka, 176
hors-jeu, 199

lancement, 186
lancer, 186
lancer en touche, 94
lancer l'homme, 253
ligne, 24, 212
ligne d'attaque, 157
ligne d'avantage, 90
ligne de ballon mort, 12
ligne de but, 15
ligne de hors-jeu, 200
ligne de plaquage, 242
ligne de remise en jeu, 249
ligne de touche, 8
ligne de touche de but, 14
ligne de trois-quarts, 19
ligne défensive, 138
ligne d'encontre, 242
ligne des 10 mètres, 1
ligne des 15 mètres, 2
ligne des 22 mètres, 5
ligne des 5 mètres, 6
ligne du milieu, 16
ligne passant par la marque, 153

I

infraction, 166
interception, 221
introduction, 252

J

jambière, 83
jeu à la main, 163
jeu au pied, 177
jeu correct, 193
jeu dangereux, 191
jeu déployé, 194
jeu fermé, 192

M

maillot, 77
maniement du ballon, 117
manquement à la loyauté, 195
mark, 219
marque, 150, 219, 220, 248
marquer des points, 247
match, 230
match nul, 127
maul, 260
mêlée, 257
mêlée à 5 mètres, 88
mêlée fermée, 257
mêlée non contestée, 133
mêlée non disputée, 133
mêlée ordonnée, 257
mêlée ouverte, 259
mêlée simulée, 133
mêlée spontanée, 259
mêlée tournée, 258
mise en mêlée, 252
moitié du terrain, 28

O

obstruction, 154
opposant, 33, 34
ouvreur, 71
ovale, 17

P

paquet, 36
partenaire, 33
partie, 230

passage à vide, 229
passe, 234
passe croisée, 235
passe en avant, 111
passe en ciseaux, 235
passe haute, 174
passe lobée, 174
passe sautée, 188
passer, 233
peel-off, 237
pénalité, 271
percée, 126
perte de temps, 142
petit côté, 102
phase d'attaque, 159
phase de conquête, 204
phase de poussée, 136
phase dynamique, 167
phase statique, 204
pilier, 50
pilier droit, 48
pilier gauche, 49
placer le ballon, 122
plaquage, 239
plaquage à retardement, 241
plaquage haut, 240
plaquer, 238
plaqueur, 67
point, 246
point de bonus défensif, 139
point de bonus offensif, 160
point de fixation, 168
ponctuer, 247
porter le ballon, 118
porteur du ballon, 115
position à 3-2-3, 86
position à 3-4-1, 87
position de talonnage, 224
poteau de coin, 20
poteau de touche, 9
poteaux, 18
poteaux de but, 18
poussée, 135
pousser, 134
premier centre, 63

première ligne, 210
première ligne, 64
première mi-temps, 211
première période, 211
preneur de balle, 37
pressing, 243
pression, 243
progresser dans l'axe profond, 251
prolongation, 217
protège-dents, 72
protège-oreilles, 74
protège-tibia, 83

R

raffut, 164
ramasser la balle, 123
ratisser, 172
rebond, 245
recentrage, 162
réceptionneur, 37
recevoir le ballon, 119
redoubler, 130
redressement, 106
règle de l'avantage, 89
regroupement, 131
remise en jeu, 94
remise en jeu rapide, 95
remplaçant, 65
remplacement, 100
rentrée en mêlée, 264
rentrer en bélier, 263
rentrer le ballon, 125
renvoi aux vingt-deux, 85
renvoi des 22 mètres, 85
retenir, 107
rideau défensif, 140
rival, 33, 34
ruck, 259
rugby, 273
rugby à quinze, 275

rugby à sept, 284
rugby à treize, 276

S

sanction, 269
sauter, 187
sauteur, 61
score, 248
se défendre, 137
se précipiter, 263
seconde mi-temps, 129
seconde période, 129
serre-tête, 74
short, 78
sifflet, 26
signaler, 91
slalom, 165
sortie de mêlée, 266
sortie en touche, 99
soutien, 209
Super Rugby, 280
surnombré, 208
suspensoir, 73

T

tableau d'affichage, 23
tactique de jeu, 197
talonnage, 223
talonneur, 66
taper du pied, 225
tee, 25
tentative de but, 175
tenu, 108
tenue, 80
terrain de jeu, 27
The Rugby Championship, 282

tir au but, 227
tirage au sort, 272
tortue, 260
touche, 94
touché à terre, 216
touche de but, 152
touché en but, 151
touche rapidement jouée, 95
tourner la mêlée, 261
Tournoi des Six Nations, 278
transformation, 255
transformer, 254
troisième centre, 56
troisième ligne, 55, 180
troisième ligne aile, 59
troisième ligne centre, 56
troisième mi-temps, 179
trois-quarts, 52
trois-quarts aile droit, 53
trois-quarts aile gauche, 54
tunnel, 256

V
vestiaire, 10
victoire, 171
VIIIs, 284

W
World Rugby, 283

Z
zone des 22 mètres, 4

INGELESEZKO AURKIBIDEA

10-metre line, 1
15-metre line, 2
22-metre area, 4
22-metre flag, 3
22-metre line, 5
22-metre zone, 4
3-2-3 formation, 86
3-4-1 formation, 87
5-metre line, 6
5-metre scrummage, 88

A

advance, 110
advantage, 89
advantage law, 89
advantage line, 90
attack, 155, 156
attack line, 157
attack phase, 159
attacker, 45
attacking, 45
avoid, 183

B

back division, 52
back line, 138
back row, 55, 180
back three, 55, 180
ball carrier, 115
ball handling, 117
be in possession of the ball, 116
bind!, 215
blindsight, 102
blindsight flanker, 58
bonus point for losing by 7 points, 139
bonus point for scoring 4 tries, 160

boot, 75
bounce, 245
break, 126

C

calling a mark, 84
captain, 62
carry the ball, 118
caution, 203
centering kick, 162
centre, 46
change, 100
changing-room, 10
charge, 202
close play, 192
clothes, 80
clothing, 80
coach, 43
collapse a scrum, 262
contestant, 33
continuity, 184
control, 207
conversion, 255
conversion kick, 255
convert, 254
corner post, 20
counterattack, 205, 206
crossbar, 22
crossing in midfield, 229
crouch!, 218

D

dangerous play, 191
dead ball, 114
dead ball flag, 11
dead ball line, 12

deep axis, 250
defeat, 170
defence line, 138
defend oneself, 137
defender, 42
dodge, 183
drawn match, 127
dress, 80
dressing room, 10
dribble, 143, 144
drop, 145
drop goal, 145
drop kick, 145
dynamic phase, 167

first half, 211
first period, 211
five-metre scrum, 88
fix an opponent, 109
fixation point, 168
flanker, 59
fly-half, 71
forward, 35
forward pass, 111
foul play, 195
free kick, 228
front line forward, 64, 210
front row, 64, 210
fullback, 32

E

engage, 148
engage!, 244
entry into the scrum, 264
equipment, 76
European Rugby Champions Cup, 274
exit of scrum, 266
extra-time, 217

G

gain line, 90
gap, 232
garryowen, 173
goal line, 15
goal posts, 18
Grand Slam, 279
ground, 27
grounding, 216
grounding the ball, 124
grouping, 131
grubber kick, 105
guard of honour, 231
gum-shield, 72

F

fair catch, 219
fair play, 193
fake pass, 236
faking pass, 236
fast break, 206
fault, 166
feed the scrum, 125
feint, 181, 182
fend, 164
field goal, 13
field of play, 27

H

haka, 176
half back, 71
halfway flag, 29
halfway line, 16
handling, 163

hand-off, 164
high tackle, 240
hooker, 66
hooking, 223
hooking position, 224

kick directly into touch, 98
kick into touch, 96, 97
kicker, 60
kicking play, 177
kickoff, 161
knock the ball, 121
knock-on, 112

I

indicate, 91
infraction, 166
in-goal, 13
in-goal area, 13
in-goal judge, 44
injury, 214
injury time, 196
inside back, 63
inside centre, 63
interception, 221

L

late tackle, 241
lateral axis, 93
left flanker, 58
left winger, 54
lifting, 103
line, 24, 212
line of touch, 249
line-out, 94, 213
line-out throw, 94
live ball, 113
lock, 41
loop, 130
loose head, 49
loose play, 194
loss, 170
low kick, 105

J

jerk, 178
jersey, 77
jock-strap, 73
joint, 149
jump, 187
jumper, 61

M

mark, 219, 220
match, 230
maul, 260
middle row, 41, 128
misconduct, 195
miss pass, 188
mouthguards, 72

K

keep, 107
kick, 226, 268
kick and chase, 185
kick at goal, 175

N

number 8, 56
number 8 forward, 56

press, 243
press the ball, 124
prop, 50
punctuate, 247
punt, 92, 134, 135
put-in, 252

O

obstruction, 154
offside, 199
offside line, 200
onside, 198
open play, 194
openside, 101
openside flanker, 57
opponent, 33, 34
outside back, 40
outside centre, 40
outside half, 71
outside player, 59
overlap, 208
overtime, 217

Q

qualifying team, 281
quick throw-in, 95

R

receive the ball, 119
referee, 31
reserve, 65
retain, 107
reverse pass, 267
right flanker, 57
right winger, 53
rival, 33
roll the ball into the scrum, 125
ruck, 172, 259
rugby, 273
rugby ball, 17
rugby headgear, 81
rugby league, 276
rugby player, 47
rugby sevens, 284
rugby sock, 79
rugby union, 275
Rugby World Cup, 277
rush against, 263

P

pack, 36
pass, 233, 234
peeling-off, 237
penalty, 269
penalty kick, 271
penalty try, 270
pick up the ball, 123
place the ball, 122
placed kick, 227
playing area, 21
point, 246
post, 9

S

scissors pass, 235
score, 247, 248
scoreboard, 23
scrum, 257
scrum cap, 74
scrum channel, 265
scrum half, 70
scrummage, 257
second half, 129
second line forward, 41, 128
second row, 41, 128
second-five-eighth, 46
send off, 147
sending off, 201
seven-a-side, 284
shadow, 229
shin guard, 83
shin pad, 83
shirt, 77
shoe, 75
shorts, 78
sidestep, 222
signal, 91
sin bin, 141
Six Nations Championship, 278
slalom, 165
spin, 146
stand-off half, 71
stiff arm tackle, 240
stocking, 79
stud, 82
substitute, 65
substitution, 100
Super Rugby, 280
support, 209
swerve, 144

T

tackle, 238, 239
tackle line, 242
tackled player, 189
tackler, 67
tackling, 239
tactics of play, 197
team, 68
teammate, 69
tee, 25
television judge, 39
television match official, 39
The Rugby Championship, 282
third half, 179
third half-time, 179
third line forward, 55, 180
three-quarter, 52
three-quarter left wing, 54
three-quarter line, 19
three-quarter right wing, 53
throw, 186
throw-forward, 111
tight head, 48
TMO, 39
toss, 272
touch, 99
touch judge, 30
touch judge's flag, 7
touch-down, 151
touch-in-goal, 152
touch-in-goal line, 14
touchline, 8
try, 150
tryline, 15
tunnel, 256
turned scrum, 258

U

uncontested scrum, 133
unfair play, 195
up and under, 173

W

waste of time, 142
wheeling the scrum, 261
whistle, 26
winger, 51
winning the ball, 120
Wooden spoon, 285
World Rugby, 283

V

vertical axis, 104
victory, 171
video referee, 39
video refereeing, 38
VIIIs, 284

ERREFERENTZIA BIBLIOGRAFIKOAK

- ARRASATE RUGBY TALDEA. Ramón Barrutia [itz.]. Las reglas esenciales del rugby. Contenido para la formación de los jugadores principiantes [linean]. <<http://hernanirugby.com/wp-content/uploads/2014/01/KP-Las-Reglas-Fundamentales-del-Rugby.pdf>> [Kontsulta: 2014-04-07]
- BBC SPORT. *Rugby Union. Laws and Equipment* [linean]. <http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/rugby_union/rules_and_equipment> [Kontsulta: 2014-04-07]
- BERRIA; DIARIO VASCO; NOTICIAS DE GIPUZKOA. 2014ko otsai-letik apirilera egunkarietan egindako errugbiko hustuketak.
- COLEGIO INTERNACIONAL MERES. *Conceptos básicos de rugby* [linean]. <http://www.colegiomeres.com/web/f_fck/files/2%C2%BA%20ESO%20Apuntes%20de%20Rugby%281%29.pdf> [Kontsulta: 2014-04-07]
- COBO, A.; LASA, A. *Entrenatzaile eta irakasleentzako fitxa didaktikoak. Beroketa, Eskubaloia, Rugby, Saskibaloia.* Deba: Deba bailarako Euskara eta Kirol Zerbitzuak, 1996.
- FEDERACIÓN ESPAÑOLA DE RUGBY. Comité nacional de Arbitros. Reglas del juego de Rugby 2012 [linean]. <<http://sefuv.uv.es/sesport/framework/docu/reglamento-juego.pdf>> [Kontsulta: 2014-04-07]
- fnrugby.com *Juego de rugby.doc* [linean]. <www.fnrugby.com/files/.../juego%20de%20rugby.doc> [Kontsulta: 2014-04-07]
- ESPNSCRUM. *Rugby glossary* [linean]. [Kontsulta: 2014-04-07]<<http://www.espnscrum.com/scrum/rugby/page/97263.html>>
- lexicool.com *Léxico del rugby 2007 en-fr-es* [linean]. <<http://www.lexicool.com/diccionario.asp?ID=SG6WH711057>> [Kontsulta: 2014-03-13]
- LEYES DEL JUEGO DE RUGBY. *Aprobadas por International Rugby Board. Vigencia 2001* [linean]. <<http://www.ubiobio.cl/rugby/ReglamentoRugby.pdf>> [Kontsulta: 2014-04-07]
- IGUE NATIONALE DE RUGBY. *Statuts et Règlements Généraux de la LNR. Règlements de la Ligue Nationale de Rugby 2008/2009 (in French)* [linean]. <<http://www.lnr.fr/omm/upload/3%20-%20Titre%20II%20-20Reglement%20sportif%202008%20-2009.pdf>> [Kontsulta: 2014-04-07]
- PETIOT, G. *Le Robert des sports. Dictionnaire de la langue des sports.* Paris: Le Robert, 1982.
- RUGBY-BOX. *La boîte à rugby. Lexique, vocabulaire et expressions rugby* [linean]. <<http://rugby-box.com/lexique-u.php>>

RugbyNoticias.com [linean]. <<http://www.rugbynnoticias.com>> [Kontsulta: 2014-04-07]

RUGBY SIDESTEP CENTRAL. Rugby positions [linean].<<http://www.rugby-sidestep-central.com/basic-rugby-rules.html>> [Kontsulta: 2014-04-07]

SANTIAGO LAWN TENNIS CLUB RUGBY. *Rugby por Puestos* [linean]. [Kontsulta: 2014-04-07]<<http://sltcrugby.com.ar/rugby-por-puestos>>

TERMCAT. Centre de Terminologia. *Diccionari de rugbi* [linean]. <http://www.termcat.cat/es/Diccionaris_En_Linia/24/> [Kontsulta: 2014-03-12]

THE WEIRD WORLD OF RUGBY. *Rugby Glossary es-fr-en* [linean]. <<http://www.brombeer.net/rugby/glossary/french.html>> [Kontsulta: 2014-03-13]

